24 мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1941
ИЮНЬ
5
КĔÇНЕРНИКУН
130 (5845) №

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Çуракинче пысăк тухăçлăхпа тата лайăх пахалăхпа ĕçленĕшĕн ВКП(б) райкомĕсем тата ĕççынни депутачĕсен районсенчи Совечĕсен исполкомĕсем тăратнă тăрăх, ялхуçалăхĕнче малта пыракансен республикăри Хисеп хăми çине кĕртнĕ:

112. **«Победа» колхоз** (председателĕ П. Пахомов) — Шупашкар районĕ. Колхоз çурхи тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене 4 кун хушшинче, агротехника енчен пысăк пахалăхпа акса хăварнă.
113. **«Араслан» колхоз** (председателĕ Г. Бачков) — Шупашкар районĕ. Колхоз çурхи тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене 3,5 кун хушшинче, агротехника енчен пысăк пахалăхпа акса хăварнă.
114. **«Чашлавар» колхоз** (председателĕ В. Евдокимов) — Шупашкар районĕ. Колхоз çурхи тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене 4,5 кун хушшинче, агротехника енчен пысăк пахалăхпа акса хăварнă.
115. **«Рыкша» колхоз** (председателĕ Т. Антонов) — Шупашкар районĕ. Колхоз çурхи тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене 5 кун хушшинче, агротехника енчен пысăк пахалăхпа акса хăварнă.
116. **Е. П. Павлов** — Шупашкар районĕнчи «Кадыков» колхоз сеяльщикĕ, 11 ретлĕ сеялкăпа норма тăрăх 6 гектар вырăнне кашни кун 11 гектар акнă.
117. **«Сеятель» колхоз** (председателĕ Е. Андреев) — Советски районĕ. Колхоз çурхи тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене 4 кун хушшинче, агротехника енчен пысăк пахалăхпа акнă.
118. **«Страж революции» колхоз** (председателĕ Е. Усейкин) — Советски районĕ. Колхоз çурхи тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене 5 кун хушшинче, агротехника енчен пысăк пахалăхпа акнă.
119. **Д. М. Малеев** — Шăмăршă районĕнчи «Красный пахарь» колхоз сеяльщикĕ, лашапа ĕçлемелли 13 ретлĕ сеялкăпа норма тăрăх 8 гектар вырăнне кашни кун 13,5 гектар акнă.

СССР Союзĕн государство заемĕсем социализмлă ялхуçалăхне малалла çĕклеме, ăна техника тĕлĕшпе хĕçпăшаллантарассине малалла вăйлатма пулăшаççĕ.

Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемĕн облигацине çырăнса илмесĕр пĕр хресчен те, пĕр хресчен хĕрарăмĕ те ан юлтăр!

Йышăннă решенисене пурнăçа кĕртнине тĕрĕслемелле

Йышăннă решенисене пурнăçа кĕртнине куллен тата тăтăшах тĕрĕслесе тăни парти организацисен ĕçне ăнăçлă туса пымалли условисенчен пĕри пулса тăрать.

Йышăннă решенисене пурнăçланине тĕрĕслени организаци ĕçĕнче пулнă çитменлĕхсене вăхăтра тупса палăртма, ĕçĕн лайăх опытне масса хушшине сарма май парать.

Ĕçе тунине тĕрĕслени хăйсен участокĕсенчи ĕçсемшĕн коммунистсен ответлăхне ӳстерет, хăйсенчен нумай ыйтма вĕрентет, дисциплинăллă пулма, партипе правительство решенийĕсене пурнăçа кĕртессишĕн ответлă пулма хушать.

«Тĕрĕс линие кăтартса панă хыççăн, ыйтăва тĕрĕс татса панă хыççăн, ĕçе ăнăçлă тăвасси организациллĕ ĕçсенчен, парти линине пурнăçа кĕртессишĕн кĕрешессине организацилениинчен, çынсене суйласа илнинчен, ертсе пыракан органсене решенисене пурнăçа кĕртнине тĕрĕслесе тăнинчен килет» (И. Сталин). Анчах та, партин вырăнсенчи нумай организацийĕсем, ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ палăртнă пек, ĕçе тунине тĕрĕслении пĕлтерĕшĕпе шухăшĕ мĕнре тăнине ăнланса илмен-ха. Çакна апрельпе май уйăхĕсенче партин пуçламĕш организацисенче пулса иртнĕ отчетпа суйлав пухăвĕсем питĕ уççăн кăтартса пачĕç.

Нумай пуçламĕш парторганизацисенче хăйсем йышăннă лайăх решенисем çинчен манса каяççĕ, вĕсем çав организацисенчи коммунистсемшĕн кĕрешу программи пулса тăмаççĕ, кунтан та ытларах тата çав решенисене партире тăман масса патне çитермеççĕ. Çакна Сĕнтĕрвăрринчи спирт заводĕнчи, Çĕрпӳри машинно-тракторнăй станцинчи, чугунçулăн Йĕпреç станцинчи пуçламĕш парторганизацисен практикăллă ĕçĕсенчен лайăх курма пулать.

Сĕнтĕрвăрринчи спирт заводĕнчи пуçламĕш парторганизацин пухăвĕсенче производство ĕçне лайăхлатасси çинчен çак иртнĕ пĕр çулталăк хушшинче 15 ытла решени йышăннă. Çак шутра баржăсем простой тунăшăн штраф тӳлессине пĕтересси çинчен йышăннă решенисем те сахал мар. Анчах та йышăннă решенисене пурнăçа кĕртесси мĕнле тăнине пĕрре те тĕрĕслемен. Завод баржăсем простой тунăшăн 200.000 тенкĕ штраф тӳленĕ. Партиллĕ-политикăллă ĕçе вăйлатасси, çинчен йышăннă решенисем те нумайĕшĕ хут çинче çеç юлнă, вĕсем пурнăçа кĕмен.

Çĕрпӳри машинно-тракторнăй станцинчи пуçламĕш парторганизаци партиллĕ политикăллă ĕçе вăйлатасси, МТС хуçалăхĕнче большевикла йĕркелĕх тăвасси çинчен йышăннă решенисене тĕрĕслесе тăман пирки, МТС директорĕ пулнă Ельмаков хуçалăха япăхтарнă, тракторсене çуракине тухма вăхăтра хатĕрлесе çитермен. Трактористсем, уйрăмах конторăра ĕçлекенсем хушшинче политикăллă ĕçе питĕ çителĕксĕр туса пынă.

Отчетпа суйлав пухăвĕсенче нумайĕшĕнче предприятисенче XVIII партконференцин решенийĕсене пурнăçа вăраххăн кĕртсе пынин тĕп сăлтавĕсем çаксем: йышăннă решенисене пурнăçа кĕртнине тĕрĕслесси çителĕксĕр пулни, партипе правительство решенийĕсене, парти организацисен ертсе пыракан органĕсен решенийĕсене пурнăçа кĕртес ĕçре ВКП(б) райкомĕсем пуçламĕш парторганизацисене çителĕксĕр пулăшни, пуçламĕш парторганизацисен ĕçне куллен тĕрĕслесе тăманни тата ыт. те. Йĕпреç районĕнчи хăшпĕр пуçламĕш парторганизацисем (райсовет исполкомĕнче, сланец рудникĕнче) ВКП(б) Центральный Комитечĕ 1940 çулти июлĕн 10 мĕшĕнче йышăннă постановленине сӳтсе-явса, хăйсене валли тивĕçлĕ вывод туман, партие çĕнĕ членсем илес ĕçри çитменлĕхсене пĕтермен.

Предприятисемпе промартельсенчи, машинно-тракторнăй станцисенчи хăшпĕр пуçламĕш парторганизацисем ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн решенийĕсене пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе йышăннă решенисем хут çинче çеç тăрса юлни те тĕрĕслӳ ĕçне вăйлатма кирли çинчен калаççĕ. Шупашкарти тир-сăран комбинатĕнчи пуçламĕш парторганизацин пухăвĕнче XVIII партконференци решенийĕсем çинчен сӳтсе-явсан, цехсенче график тăрăх ĕçлеттересси, вĕсенче тасалăхпа йĕркелĕх тăвасси çинчен лайăх постановлени йышăнса хăварнă. Анчах кунта çак решени тата коммунистсен практикăллă сĕнĕвĕсем пурнăçа мĕнле кĕнине тĕрĕслемен. Çаканшăн ĕнтĕ отчетпа суйлав пухăвĕнче пуçламĕш парторганизаци секретарьне Бызов юлташа хытă критикленĕ. Анчах та кунта халĕ те йышăннă решенисене пурнăçа кĕртесси мĕнле тăнине куллен тĕрĕслесе тăни çук ха. Комбинат çирĕп графика пăхăнса ĕçлемест.

Отчетпа суйлав пухăвĕсем хыççăн нумай пуçламĕш парторганизацисенче йышăннă решенисене пурнăçа кĕртнине тĕрĕслесси лайăхланни палăрать. Çĕмĕрлери машинно-тракторнăй станцинчи пуçламĕш парторганизацинче трактористсем хушшинче социализмла ăмăртса ĕçлессине вăйлатма хушса решени йышăннă пулнă. Çак решени мĕнле пурнăçа кĕни çинчен коммунистсен пухăвĕнче тепĕр хут сӳтсе-явнă. Кăçал МТС-ра социализмла ăмăртса ĕçлекенсем пĕлтĕрхинчен нумаййине, трактористсем хушшинче партиллĕ-политикăллă ĕç лайăхланнине палăртнă. Шупашкарти 16-мĕш номерлĕ совхозри, Сĕнтĕрвăрринчи судоверфь заводĕнчи пуçламĕш парторганизацисенче йышăннă решенисене, ертсе пыракан парторганĕсен директивисене пурнăçа кĕртнине тĕрĕслесси лайăхланать.

Йышăннă решенисене пурнăçа кĕртнине тĕрĕслесси вăл кампани мар. Ăна кулленех туса пымалла. Тĕрĕслӳ ĕçне куллен туса пырсан çеç отчетпа суйлав пухăвĕсенче йышăннă решенисене, коммунистсем панă ĕçлĕ сĕнӳсене ăнăçлăн пурнăçлама пулать. ВКП(б) райкомĕсен тата Шупашкар горкомĕн задачи çакăнта тăрать: отчетпа суйлав пухăвĕсенче йышăннă решенисене тата партин ертсе пыракан органĕсен директивисене пурнăçа кĕртнине кашни пуçламĕш парторганизацинчех кулленех тĕрĕслесе тăмалла. Йышăннă решенисене пурнăçа кĕртесси мĕнле тăни çинчен коммунистсен пухăвĕсенче, партбюро тата райком бюровĕн ларăвĕсенче сӳтсе-явмалла. Çак ĕçре ВКП(б) райкомĕсен тата Шупашкар хула комитечĕн инструкторĕсен ролĕ пысăк. Вĕсем пуçламĕш парторганизацисен секретарĕсене, парти активĕн çĕнĕ кадрĕсене кулленхи ĕçре практикăллă пулăшу памалла.

Йышăннă решенисене тĕрĕслесси хăй вăхăтĕнче тата куллен пулмалла. Çакă пулать те ĕнтĕ парти организацисем ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн решенийĕсене пурнăçа кĕртессишĕн ăнăçлăн кĕрешмелли условисенчен пĕри.

Заем сарас ĕç ăнăçлă пырать

ВĂРМАР, июнĕн 3 мĕш. **(Телефон тăрăх).** Районри рабочисемпе служащисем тата колхозниксем çĕнĕ заема хапăл туса çырăнаççĕ. Июнĕн 3 мĕш тĕлне рабочисемпе служащисем хушшинче заем 301.000 тенкĕлĕх сарнă.

Заем сарас ĕç колхозниксем хушшинче те ăнăçлăн пырать. Колхоз председателĕсемпе бригадирсем, заема пуринчен малтан çырăнса, ыттисене пример кăтартаççĕ. «Арабось» колхоз председателĕ Малафеев юлташ 500 тенкĕлĕх çырăнса, укçине 350 тенкĕ тӳленĕ, Мăнçырмари «Çĕнĕ пурнăç» колхоз председателĕ Александров юлташ 800 тенкĕлĕх çырăннă. Ку колхозсенчи бригадирсем 250—300-шер тенкĕлĕх çырăннă. Колхозниксем заем çырăнса, укçисене те çийĕнчех тӳлеççĕ. Енĕшпуç ялсоветĕнчи колхозниксем 6.300 тенкĕлĕх çырăнса, укçине 3000 тенкĕ тӳленĕ. Хĕрĕх Çырмари колхозниксем 3500 тенкĕлĕх çырăнса, укçине 1.300 тенкĕ тӳленĕ.

Заем сарас ĕç Кивĕ Вĕренер, Чулкаç, Кĕлкеш ялсовечĕсенчи колхозниксем хушшинче те аван пырать.

Т. КОЖИН.

Агитаторсем тăрăшса ĕçленĕ çĕрте

КАЛИНИНО, июнĕн 3-мĕш. **(Телефон тăрăх).** Июнĕн 2-мĕшĕнче каçхине Эльменри Пушкин ячĕпе тăракан колхоз правленине агитаторсем, стена хаçат редакторĕсем тата колхозниксем нумайăн пухăннă. Вĕсем пурте пирĕн правительство Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне кăларасси çинчен йышăннă постановленине радио тăрăх панине итлеççĕ.

— Ку постановлени çине Сталин юлташ алă пуснă. Сталин пирĕншĕн тăрăшать. Çырăр мана 150 тенкĕлĕх, укçине те халех тӳлетĕп, — тесе пĕлтерчĕ колхозник Алексей Осипов, радио итленĕ хыççăн.

— Çырăр мана 100 тенкĕлĕх.

— Мана та çавăн чухлех...

Пĕрин хыççăн тепри çĕнĕ заем çырăнса илеççĕ. Ермошка ялсоветĕнчи Калинин ячĕпе тăракан тата «Трактор» колхозсенчи колхозниксем те çĕнĕ заема пысăк хаваслăхпа çырăнса илеççĕ, чылай колхозниксем укçине те çийĕнчех тӳлеççĕ.

Июнĕн 3-мĕшĕнче ялсовет тăрăх 381 çын 19285 тенкĕлĕх çырăннă. Çав кунах 12 сехет тĕлне 7875 тенкĕ заем укçи пухнă. Агитаторсем, бригадирсем заем сарас тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ, вĕсем çак ĕçе стена хаçачĕсем урлă çутатса пыраççĕ.

Е. ВОРОБЬЕВ.

Пирĕн заем—халăх заемĕ

ЕЛЧĔК. Чăваш Тăрăм ялĕнчи колхозниксем 12.535 тенкĕлĕх çырăннă. Çĕнĕ заемшăн укçине 3 пин тенкĕ ытла тӳленĕ. 78 çулхи старик Николай Димитриев 75 тенкĕлĕх заем çырăнса, çапла каланă:

— Эпĕ хамăрăн тăван çĕршыв тĕрекне вăйлатма хам перекетлесе пынă укçана государствăна кивçен паратăп. Пирĕн заем—халăх заемĕ, — тенĕ вăл.

Çавăн пекех 63 çулхи старик Антонов та 75 тенкĕлĕх заем çырăнса илнĕ.

Çĕнĕ заема çырăнса илесси уйрăмах «Марс» колхозра организованно пырать. Кунти колхозниксем çĕнĕ заема 8 пин тенкĕлĕх çырăннă. Заем укçине 4.100 тенкĕ пухнă та ĕнтĕ.

Ново-Ищеряковăри орденлă колхозри колхозниксем 7.400 тенкĕлĕх çырăнса, укçине 1.800 тенкĕ пухнă.

Пĕтĕм районĕпе июнĕн 3-мĕшне çĕнĕ заема 300 пин тенкĕлĕх çырăннă. Çĕнĕ заемшăн укça 16 пин тенкĕ пухнă.

Ф. МАЙКОВ.

Заемшăн укçине те тӳлеççĕ

ЧКАЛОВСКОЕ. Июнĕн 2-мĕшĕнче районри учреждениесенче тата колхозсенче Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне кăларнă ятпа митингсем пулса иртрĕç. Митингсем хыççăн рабочисемпе служащисем тата колхозниксем çĕнĕ заема пысăк хаваслăхпа çырăнма пуçларĕç. Районĕпе колхозниксем 1085 çын 63.290 тенкĕлĕх çырăннă. Колхозниксем нумайĕшĕ укçине те çийĕнчех параççĕ. Июнĕн 3-мĕшĕнче 29.590 тенкĕ укçа пухнă.

«Маяк» колхоз çĕнĕ заема сарас тĕлĕшпе малта пырать. Вăл колхозра 10 пин тенкĕлĕх сарнă, заемшăн 5.300 тенкĕ укçа пухнă. «Красное Батырево» колхозра 2800 тенкĕлĕх сарса, укçине те пĕтĕмпех тӳлесе татнă. Çавăн пекех Р. Люксембург ячĕпе тăракан колхозрата 3.500 тенкĕлĕх сарнă, 3.300 тенкĕ укçа пухнă.

«Çăлтăр» колхозра та çĕнĕ заема вырнаçтарасси хĕрӳллĕн пырать. Унта паянхи куна 2500 тенкĕлĕх сарнă, заем укçине икĕ пин тенкĕ пухнă.

Т. ВАЛЕЕВ.
ВКП(б) Чкаловски райкомĕн секретарĕ.

Лайăх ĕçлекен заем уполномоченнăйсем

ÇĔРПУ. **(Телефон тăрăх).** Районри ĕççыннисем çĕнĕ заема малтанхи пекех пысăк активлăхпа çырăнса илеççĕ. Июнĕн 3-мĕш тĕлне пĕтĕм районĕпе илсен, пурĕ 594 пин тенкĕлĕх ытла çырăннă. Чылай колхозсенчи колхозниксем заема çырăннă хыççăнах подписка укçине тӳлесе татаççĕ.

Ялсовет тата колхоз председателĕсем, заем уполномоченнăйĕсем заем сарас тĕлĕшпе активлăн ĕçлеççĕ. Вĕрмер ялсоветĕнчи «КИМ» колхоз председательне Плотников юлташа заем уполномоченнăй пулма суйланă. Вăл хăйне шанса панă ĕçе питех те тĕрĕс туса пырать.

Ку колхозра вăйпитти пур колхозниксем те çĕнĕ заема çырăнса илнĕ, заем укçине çийĕнчех тӳлесе татнă. Заем уполномоченнăйĕ Плотников юлташ июнĕн 3-мĕшĕнче районри перекет кассине 3.015 тенкĕ пырса хывнă.

Анатри Кибекçе ялсоветĕнчи «Ĕмĕт» колхозра заем уполномоченнăйĕсем И. Николаевпа Е. Сергеев юлташсем, чи лайăх ĕçлекен уйĕç бригадисен бригадирĕсем, заем сарас тĕлĕшпе хăйсен пултарулăхне аван кăтартаççĕ. И. Николаев юлташ хăй 200 тенкĕлĕх çырăнса, укçине çийĕнчех тӳлесе татнă, хăй çумне çирĕплетнĕ участокра 1825 тенкĕ укçа пухнă.

Рындино ялсоветĕнчи заем уполномоченнăйĕсем те çине тăрсах ĕçлеççĕ, пурĕ 7500 тенкĕ укçа пухнă.

Хулари килхуçи хĕрарăмĕсем те çĕнĕ заема хаваслăн çырăнаççĕ. Малтанхи кун вĕсем пурĕ 2000 тенкĕлĕх ытла çырăннă. Пенси илсе тăракан Н. Шашкова перекет кассине пырса 200 тенкĕлĕх çырăнса, укçине те тӳлесех хăварнă.

* * *

ВĂРМАР, июнĕн 2-мĕш. **(Телефон тăрăх).** Мăнçырма ялсовечĕ «Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) заемне 9170 тенкĕлĕх сарнă. Заем укçине те вăхăтра пухас тĕлĕшпе участоксенчи заем уполномоченнăйĕсем тăрăшса ĕçлерĕç. Уйрăмăнах çак юлташсем хăйсен пысăк хастарлăхне кăтартрĕç: Л. Николаев, Ф. Петров (Лешкас Мăнçырма), Р. Павлов, В. Матвеев, Е. Димитриев (Мăнçырма), А. Гурьев (Çĕн Шулхан).

Чи лайăх ĕçлекен уполномоченнăйсенчен Л. Николаев юлташа палăртмалла. Вăл 54 çулхи ватă колхозник. Анчах ĕçре вăл пĕртте ватă çын пек мар.

— Эпĕ заем сарас ĕçе питех те юрататăп, çĕнĕ заема сарас ĕçре те хастарлăн ĕçлĕп, ку ĕç — тăван çĕршывшăн питех те усăллă, кирлĕ ĕç, — тет вăл.

В. ТУРТУШ.

Пысăк хаваслăхпа

ÇĔМĔРЛЕ. **(Хамăр корр., телефон тăрăх).** Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне çырăнса илесси районри предприятисенче, учрежденисенче, ялсоветсенче тата колхозсенче пысăк хаваслăхпа пулса пырать. Июнĕн 2-мĕшĕнче заем çинчен правительство кăларнă постановление район центрĕнчи предприятисенчи рабочисен тата учрежденисенчи служащисен коллективĕсем пĕрле пухăнса радио тăрăх итленĕ. Предприятисенче, учрежденисенче тата ытти организацисенче çĕнĕ заем ячĕпе пысăк митингсем пулса иртрĕç.

Древкомбинатри 3-мĕш номерлĕ цехри митингра Белщаева работница çапла каларĕ:

— Эпĕ ĕнтĕ 50 çула çитрĕм, манăн ывăл Хĕрлĕ Çарта пурăнать. Совет Заемĕсем хамăрăн тăван çĕршыв хăватне тĕреклетнĕ çĕрте тата хамăрăн пурнăç условисене лайăхлатнă çĕрте пысăк вырăн йышăннине эпĕ лайăх пĕлетĕп. Çавăнпа та ку заема пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ çырăнатăп, — терĕ.

1-мĕш номерлĕ цехри рабочи Прокопьев 800 тенкĕлĕх, Никитин — 400 тенкĕлĕх, станочница Дубова 200 тенкĕлĕх тата ыттисем те уйăхри ĕçукçи чухлĕ çырăнчĕç.

Мехлеспунктри рабочисем те çĕнĕ заема илме хаваслансах çырăнаççĕ. Вĕсем малтанхи куннех 23.500 тенкĕлĕх çырăннă. Госбанк отделенинче ĕçлекенсем 12.445 тенкĕлĕх, парти райкомĕн работникĕсем 16.890 тенкĕлĕх çырăннă. Çапла вара, районĕпе илсен, каçхине 11 сехет тĕлне çĕнĕ заема 114.500 тенкĕлĕх сарнă.

Колхозсенче нумайĕшĕ заема илме çырăннă хыççăнах укçине те çийĕнчех параççĕ. Колхозниксем тата единоличниксем хушшинче заем малтанхи кунах 14.510 тенкĕлĕх сарăлнă. Заем илме çырăнасси пур çĕрте те пысăк хаваслăхпа пулса пырать.

Подписка укçине çийĕнчех тӳлеççĕ

КУСЛАВККА, июнĕн 4-мĕш. **(Телефон тăрăх).** Июнĕн 3-мĕшне районри рабочисемпе служащисем хушшинче Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заема 187 пин тенкĕлĕх сарнă. Комбинатри рабочисемпе служащисем 107.800 тенкĕлĕх çырăннă, заемшăн 8 пин тенкĕ укça хывнă.

Çĕнĕ заема колхозсенче 101 пин тенкĕлĕх сарнă. Июнĕн 3-мĕшне заемшăн 19 пин тенкĕ укça пухнă. Заем сарас ĕçре Куславкка поселок Совечĕпе Кунер ялсовечĕ малта пыраççĕ. Поселок Советне кĕрекен колхозсенче июнĕн 3 мĕш тĕлне заем укçине 8753 тенкĕ тӳленĕ.

Комаровка колхозĕнче ĕçлеме пултаракан 69 çын 3.700 тенкĕлĕх, Куславкка колхозĕнче 3.200 тенкĕлĕх, «Свобода» колхозра 3.100 тенкĕлĕх заем сарнă. Çак колхозсенче колхозниксемпе колхозницăсем заемшăн укçине пĕтĕмпех тӳлесе татнă.

Н. МРАНЬКА.

* * *

ПЕРВОМАЙСКОЕ, июнĕн 4-мĕш. **(Телефон тăрăх).** Çĕнĕ заем кăларнă кун Нăрваш Шăхаль ялсоветĕнчи ĕççыннисен пухăвĕ пулчĕ. Пуху политикăллă пысăк çĕкленӳпе иртрĕ.

Çур сехет хушшинче 73 çын 6150 тенкĕлĕх çырăнса, заем укçине 3900 тенкĕ парса татрĕç. Колхозниксем, бригадирсем çĕнĕ заема 200—250 тата 300 тенкĕлĕх çырăнаççĕ. «Осоавиахим» колхоз председателĕ Муллин юлташ 300 тенкĕлĕх çырăнчĕ, «Восход» колхоз председателĕ Шайманов юлташ 250 тенкĕлĕх çырăнса, укçине те çийĕнчех парса татрĕ, Тимуков, Трифонов, Ефимов т. ыт. колхозниксем 200-шер тенкĕлĕх çырăнса илчĕç.

В. ДАВЫДОВ.
Н. ГОРШКОВ.

* * *

ÇĔМĔРЛЕ, июнĕн 4 мĕш. **(Телефон тăрăх, хамăр корр).** Паян 10 сехет тĕлне районра çĕнĕ заема пурĕ 927.435 тенкĕлĕх çырăннă, 15 организацире заем çырăнас ĕç вĕçленнĕ.

Заем сарас ĕç колхозсенче те лайăх пырать. Паянхи кун тĕлне колхозниксемпе единоличник-хресченсем 133.265 тенкĕлĕх çырăннă. Нумай колхозниксем заем укçине çырăннă чухнех тӳлесе татаççĕ. Сăмахран, Хударти Ленин ячĕпе тăракан колхозра 1730 тенкĕ, Чăваш Улхашри «Искра» колхозра 750 тенкĕ, «Подгорные» колхозра 1000 тенкĕ тӳлесе татнă.

Заем çырăнасси пысăк активлăхпа пырать

ÇĔРПУ. **(Хамăр корр., телефон тăрăх).** ССР Союзĕн Совнаркомĕ «Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулти кăларăм) заем» кăларасси çинчен йышăннă постановленине радио тăрăх панине примус горелкисем тăвакан заводри рабочисемпе служащисем тата инженерсемпе техниксем ушкăнпа итлерĕç. Передача пĕтнĕ хыççăнах митинг пулчĕ.

Митинг хыççăн, пĕр сехет хушшинчех, 13 çын çĕнĕ заема 5.700 тенкĕлĕх çырăнчĕç. Вĕсенчен 12-шĕ пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ çырăнчĕç.

Правительство постановленине радио тăрăх панине районри нумай учрежденисенче, колхозсенче те ушкăнпа итленĕ. Правительство çĕнĕ заем кăларасси çинчен йышăннă постановленине пур çĕрте те калама çук пысăк хаваслăхпа кĕтсе илеççĕ. Заем çырăнасси пур çĕрте те калама çук пысăк активлăхпа пырать.

МТС-ри рабочисемпе служащисем 8.500 тенкĕлĕх, «Ĕмĕт» колхозри колхозниксем çĕнĕ заема 5.000 тенкĕлĕх çырăннă. Çак колхозри колхозник Александр Федоров 100 тенкĕлĕх çырăнса, укçине те çийĕнчех парса татнă.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

Химически наукăсен докторне, О. Ю. Магидсон профессора Ленин орденĕпе наградăласси çинчен

Чир-чĕртен сыватас ĕçре анлăн усă куракан лекарствăллă çĕнĕ средствăсем шырса тупас тата вĕсене промышленноçра туса хатĕрлеме вĕренсе çитес ĕçре тава тивĕçлĕ питех те пысăк ĕçсем тунăшăн химически наукăсен докторне, СССР Наркомздравĕн С. Орджоникидзе ячĕпе тăракан химико-фармацевтически научно-исследовательски институчĕн профессорне Онисим Юльевич **Магидсона Ленин орденĕпе** наградăлас.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 çулти июнĕн 3 мĕш.

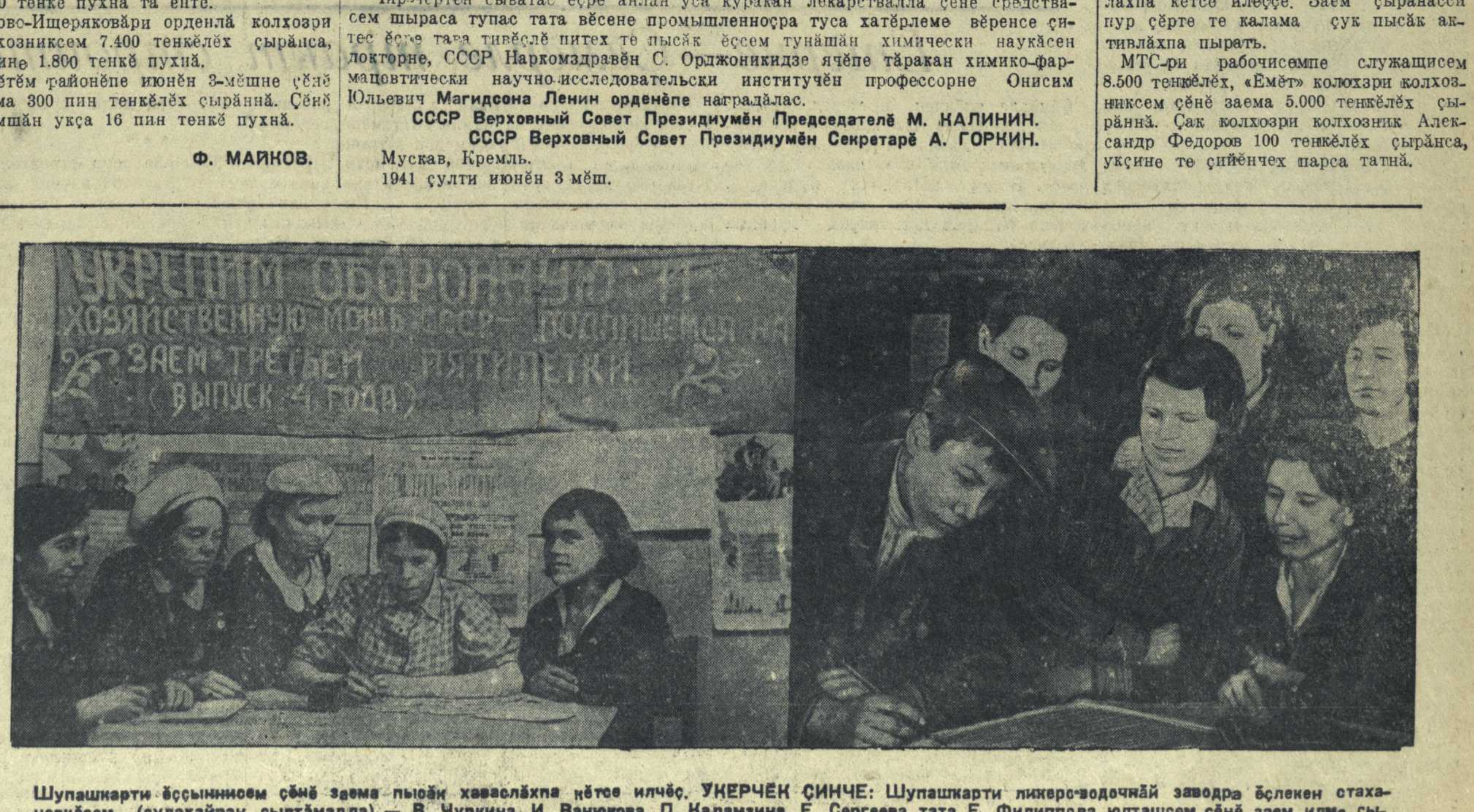

Шупашкарти ĕççыннисем çĕнĕ заема пысăк хаваслăхпа кĕтсе илчĕç. УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Шупашкарти ликеро-водочнăй заводра ĕçлекен стахановкăсем (сулахайран сылтăмалла) — В. Чуркина, И. Ванюкова, П. Карамзина, Е. Сергеева тата Е. Филиппова юлташсем çĕнĕ заем илме çырăнаççĕ. Сылтăмра: тир-сăран заводĕнчи çамрăксем заем çырăнма черете тăнă. К. Бабаев фото-ӳкерчĕкĕ.

Совет Союзĕнчи ĕççыннисем çĕнĕ заема калама çук пысăк çĕкленӳпе хавхаланса çыранаççĕ

МУСКАВ. Столицăри предприятисенче Государствăн Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне калама çук пысăк çĕкленӳпе хавхаланса çыранаççĕ. Подшипниксен Л. М. Каганович ячĕпе тăракан пĕрремĕш заводĕнчи нумай рабочисем, специалистсем тата служащисем пĕр уйăхри ĕçукçине çĕршыва кивçен параççĕ. Инструментальнăй цехри стахановец-шлифовщик Кашицин юлташ 1.500 тенкĕлĕх çыраннă.

Заводри интеллигенци хушшинче çĕнĕ заем лайăх сарăлать. Июнĕн 3-мĕшĕнче кăнтăрла 3 сехет тĕлне специалистсемпе служащисем 610 çын 370.000 тенкĕлĕх ытла çыраннă, е вăл уйăхри ĕçукçи фончĕн 99 процентĕ шутланать. Кăнтăрла 4 сехет тĕлне заводра çĕнĕ заем 2 миллион тенкĕ ытла суммăллăх сарăлнă

* * *

Сталин ячĕпе тăракан автозаводра нумай рабочисемпе работницăсем заема уйăхри ĕçукçи чухлĕ тата унтан та пысăкрах суммăллăх çыраннă. Смежнăй производствăсен отделĕнче штампово-механически цехра, техникăллă контроль цехĕнче, рессорпа пружина отделĕнче тата ытти цехсенче те заем лайăх сарăлать. Июнĕн 3-мĕшĕнче каçхине 5 сехет тĕлне заводра çĕнĕ заема 6.440 пин тенкĕлĕх çыраннă.

Орджоникидзе ячĕпе тăракан заводри, «Калибр» заводри тата Мускаври ытти предприятисемпе учрежденисенчи рабочисемпе служащисем хăйсен перекетленĕ средствисене пысăк хаваслăхпа государствăна кивçен параççĕ.

* * *

Главсевморпутьра июнĕн 3-мĕшĕнче илнĕ пирвайхи сводкăсем çĕнĕ заем полярниксем хушшинче пысăк çитĕнӳпе сарăлни çинчен калаççĕ.

Диксон утравĕ çинче пĕр сехет хушшинче полярти станцире ĕçлекен работниксен 95 проценчĕ çыраннă. Подписка сумми уйăхри ĕçукçи фончĕн 90 проценчĕ шутланать. Югорски шар çинчи полярти станцири работниксен пĕтĕм коллективĕ çĕнĕ заема уйăхри ĕçукçи чухлĕ çыраннă.

* * *

ЛЕНИНГРАД, июнĕн 2-мĕш. (ТАСС). Ленин хулинчи ĕççыннисем çĕнĕ заема пĕр тимлĕн çыранма пуçланă.

Жданов ячĕпе тăракан заводра совет карапĕсен строителĕсем патĕнче нумай çынлă митингсем пулса иртнĕ.

— Çĕнĕ заем вăл, — теççĕ ждановецсем, — çĕнĕ фабрикăсемпе заводсем, çар карапĕсем, танксем, самолетсем.

— Эпир партипе правительствăна çакăн çинчен шантарса калатпăр: подписчиксен малти речĕсенче пулăпăр.

Çак сăмахсене ĕçпе çирĕплетеççĕ: ĕççыннисем нумайĕшĕ пĕр уйăхри ĕçукçине государствăна кивçен параççĕ. Отпуска кайнă çынсем хăйсене заем çырăнтарма ыйтса завода телеграммăсем яраççĕ.

* * *

КАМЧАТКА ÇИНЧИ ПЕТРОПАВЛОВСК. Пароход команди митинга пухăннă вăхăтра «Север» ятлă пассажирски экспресс Камчатка çыранĕсем патне сывхарса пынă. Митингра пурте пĕр шухăшлă пулса йышăннă резолюцире кашни çын шухăшĕсене каласа панă: «Социализм строительстви валли панă кашни пĕр тенкĕ укçа Совет Союзĕн чиккисене çирĕплетет, пирĕн флота та вăйлатать. Совет флотне татах та ытларах çирĕплетер!».

«Север» экспресăн команди çĕнĕ заема пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ çыраннă.

* * *

ТБИЛИСИ. Тбилисири предприятисенче çĕнĕ заема çыранас ĕç вăйлăн сарăлса кайнă. Пурçăн тĕртекен фабрикăра, 2 сехет хушшинче, сменăра ĕçлекенсен 95 процентĕ çыраннă. Сталин ячĕпе тăракан паровозсемпе вагонсем юсакан заводра электросварщик-орденоносец Надирадзе юлташ 3.000 тенкĕлĕх, сборнăй цехри слесарь-стахановец Амиров юлташ 1000 тенкĕлĕх çыраннă.

Пирвайхи 6 сехет хушшинче Тбилисире çĕнĕ заема 7 миллион тенкĕ ытла суммăллăх çыраннă.

Грузири колхозсенче пур çĕрте те заема иртнĕ çулхинчен нумайрах çыранаççĕ.

* * *

ЧЕРНОВИЦЫ. Çĕнĕ заем кăларнă май Буковинăри ялсенче пĕтĕм халăх çĕкленĕвĕ палăрать. Сăртсем çинчи Путильски районри гуцулсем — вăрман касакансемпе йывăç юхтаракансем хушшинче заем уйрăмах лайăх сарăлать. Кунта рабочисем пĕр уйăхри ĕçукçине государствăна кивçен панă.

Конятын ялĕнчи 340 хуçалăх пирвайхи каçах çĕнĕ заема 11 пин тенкĕлĕх çыраннă. Нумайĕшĕ заем укçине çийĕнчех тӳлесе татнă. Нумай ялсенче заема çыранса пĕтернĕ те ĕнтĕ.

* * *

ХАБАРОВСК. Хулан центральнăй районĕнчи 11 учрежденире июнĕн 3-мĕшĕнче 12 сехет тĕлне çĕнĕ заема çыранса пĕтернĕ. Совет служащийĕсем 7.000 çын уйăхри ĕçукçи чухлĕ çыраннă.

Колхозник-нанаецсем заема питех те организованно çыраннă. Микоян ячĕпе тăракан артель членĕсем 125 çын пурте çыраннă. Нумай колхозниксем облигацисен хакне çийĕнчех тӳлесе татаççĕ.

* * *

ЗАПОРОЖЬЕ. Июнĕн 2-мĕшĕнче Запорожье районĕнчи пур колхозсенче те заем çыранас ĕç пуçланнă. Петровский ячĕпе тăракан колхозри 200 колхозник заема çыраннă чухнех 30.290 тенкĕ тӳленĕ. «Рекорд» колхозра та подписка çавăн пекех лайăх иртнĕ. Колхозниксем подписка суммине пĕтĕмĕшпех тӳлесе татнă.

* * *

ВЛАДИВОСТОК. Июнĕн 3-мĕшĕнче кăнтăрла 13 сехет тĕлне хулара çĕнĕ заем 3.245 пин тенкĕлĕх сарăлнă. Нумай организацисенче çĕнĕ заема уйăхри ĕçукçи чухлĕ çыраннă.

Сучан, Артем шахтисенче, Ворошиловри, Спасскри предприятисенче, крайри колхозсенче, Лăпкă океан флотĕнчи карапсем çинче, Хĕрлĕ Çарпа чикĕри войскăсен чаçĕсенче çĕнĕ заема пысăк çĕкленӳпе хавхаланса çыранаççĕ.

Чăваш АСС Республикинчен, Киров, Смоленск, Воронеж, Омск облаçĕсенчен, Семипалатинскран, Башкирирен тата çĕршыври ытти районсенчен килекен пĕлтерӳсем колхозниксем хушшинче çĕнĕ заем ăнăçлăн сарăлни çинчен калаççĕ. (ТАСС).

* * *

КАУНАС, июнĕн 2-мĕш. (ТАСС). ССР Союзĕн Совнаркомĕ çĕнĕ заем кăларасси çинчен йышăннă постановленине Литвари ĕççыннисем пысăк çĕкленӳпе кĕтсе илнĕ.

Металран тĕрлĕ япаласем тăвакан промышленноçăн «Металас» фабрикинче питех те нумай çынлă митинг пулса иртнĕ.

Çавăн пекех Литвари ытти предприятисенче те митингсем пулнă. Литва ССР Наркомземĕнче çĕнĕ заема çыранас ĕç питех те пысăк çитĕнӳпе пуçланнă. Çыранма пуçланă хыççăн пирвайхи сехет хушшинчех наркомат работникĕсем совет государствине 100 пин тенкĕ ытла кивçен панă.

* * *

РИГА, июнĕн 2-мĕш. (ТАСС). Советлă Латвири фабрикăсенче, заводсенче, учрежденисенче митингсем пулса иртнĕ. Хăйсен выступленийĕсенче рабочисем, специалистсем, служащисем правительство заем кăларасси çинчен йышăннă постановленине хĕрӳллĕн саламлаççĕ.

Пир-авăр хатĕрлекен «Ригас аудумус» фабрикăри çип арлакан цехра 20 минута хушшинче заема 98 çын çыраннă. Каçхи сменăра çĕвĕ цехĕнче ĕçлекен работницăсем пурте заем çыраннă.

Заем сарас ĕç Лепая хулинче те активлăн иртсе пырать. Каçхине 10 сехет тĕлне кунта çĕнĕ заем 105,8 пин тенкĕлĕх сарăлнă.

* * *

ИЗМАИЛ, июнĕн 2-мĕш. (ТАСС). Совет правительстви çĕнĕ заем кăларни çинчен калакан хыпара Измаил облаçĕнчи ĕççыннисем пысăк çĕкленӳпе кĕтсе илнĕ. Ренирен, Килирен, Белградран тата ытти хуласемпе ялсенчен унта пулса иртнĕ пысăк митингсем çинчен пĕлтереççĕ.

Июнĕн иккĕмĕшĕнче 20 сехет тĕлне Измаил облаçĕнче çĕнĕ заема 375 пин тенкĕлĕх çыраннă.

* * *

ЕЛАНЕЦ ЯЛĔ (Николаев облаçĕ), июнĕн 2-мĕш. (ТАСС). Еланец районĕнчи колхозниксем правительство çĕнĕ заем кăларни çинчен радио тăрăх пĕлнĕ. Çак хыпара илсен заема çыранма пуçланă. Ленин ячĕпе тăракан колхозра подписка пуçланнă хыççăн пирвайхи сехет хушшинчех 16.500 тенкĕлĕх çыраннă. Заемшăн çавăнтах 6 пин тенкĕ тӳленĕ. Сăмахран, уйхир бригадин бригадирĕ Шедар юлташ, заема 500 тенкĕлĕх çыранса, 300 тенкĕ панă. Колхозник Нертик юлташ подписка суммин çур пайне — 200 тенкине парса татнă.

Жданов ячĕпе тăракан колхозри колхозниксем — Виченко тата Фалько юлташсем подписка суммин çуррине парса татнă.

Çамрăксем Хĕрлĕ Çара кайма хатĕрленеççĕ

ИШЛЕП. Районри ялсовечĕсем кăçалхи призыва ăнăçлăн ирттерме çине тăрса хатĕрленеççĕ. Паянхи куна хутла сахал пĕлекен допризывниксене пурне те вĕрентсе кăларнă. Çав вăхăтрах çар ĕçне те вĕрентнĕ. Допризывниксем нумайĕшĕ оборона значокĕсен нормисене панă. Вĕсенчен ПВХО значокне илме 90 процент, ГСО значокне илме 88 процент вĕрентсе хатĕрленĕ. Допризывниксем пурте тенĕ пекех Хĕрлĕ Çар ретне ворошиловла стрелоксем пулса кайма тăрăшаççĕ.

Ямайкасси, Тивĕш, Сыбай, Вăрман-Сĕктер ялсовечĕсенчи допризывниксем призыва уйрăмах лайăх хатĕрленеççĕ. Вĕсем кашниех 3—4-шар оборона значокĕ илнĕ.

Салабайкасси ялсоветĕнчи допризывниксем хăйсен политикăллă пĕлĕвне ӳстерсе пыраççĕ. Комсомолец-допризывник Ф. Долгов юлташ ВКП(б) историне тăрăшса вĕренет. Вăл хăйĕн юлташĕсене те вĕренӳре пулăшса пырать.

Допризывниксем пурте Хĕрлĕ Çара кайма хатĕр тăраççĕ пулин те, ĕçре çитменлĕхсем те çук мар-ха. Уйрăмах трахома чирĕпе чирленисене сыватасси юлса пырать. Паянхи куна 13 допризывник трахомăран сывалса çитеймен. Ялсовечĕсем трахома чирĕпе чирленĕ допризывниксем сывалма çӳренине тĕрĕслесе тăмаççĕ.

Комсомолăн пуçламĕш организацийĕсем призыва хатĕрленес тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçлеççĕ. Хăшпĕр комсомолецсем трахомăпа чирленĕ. Вĕсем хăйсен куçĕсене сыватма йĕркеллĕ çӳремеççĕ. Сăмахран, И. Одюков (Ишлейри вăтам шкул), С. Улеев («XI лет Чувашии» колхоз) больницăна йĕркеллĕ çӳремен пирки, халĕ те трахомăран сывалса çитмен.

Оборона значокĕсен нормисене парасси те çителĕксĕр пырать. Допризывниксем çуллахи нормăсене пама хатĕрленме тытăнман-ха. Комсомол тата физкультура организацийĕсем оборона значокĕсен çуллахи нормисене парас ĕçе йĕркелеме тăрăшмаççĕ.

А. МИХАЙЛОВ.

Шăтса тухнă пахча-çимĕç калчисен пĕр тĕпне те сая ямалла мар

Çак ик-виçĕ çул хушшинче хăшпĕр пахча-çимĕç вăрлăхĕсем çителĕклĕ пулмарĕç. Сăмахран, кăçалхи çул та хĕрлĕ кăшман, вĕтĕ сухан, кишĕр вăрлăхĕсем акма сахалтарах пулчĕç.

ЧАССР Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ планпа пăхнă тăрăх, кăçалхи çул, колхозниксен хуçалăхĕсене шутламасан, колхозсен 300 гектар хĕрлĕ кăшман акмалла.

Çавăн чухлĕ çĕре акма «Сортсемовощ» урлă туяннă вăрлăх та, колхозсем хăйсем акса тунă вăрлăх та çителĕклĕ мар. Çавăнпа та кăçалхи çул хĕрлĕ кăшман вăрлăхне питĕ тирпейлĕ тыткаламалла. Вăрăран шăтса тухнă çимĕçĕн пĕр тĕпне те сая ямалла мар.

Хĕрлĕ кăшманăн пĕр вăрă хуппи ăшĕнче 2—3 пĕрчĕ пĕрлешсе тăраççĕ, çавăнпа та пĕр вăрăран 2—3 тĕп кăшман шăтса тухать. Хĕрлĕ кăшман вăрлăхне йăран çине акса шăтарсан, кайран вара кăштах çитĕнтерсен, 3—4 çулçă кăларсан—ӳстермелли вырăна уйăрса лартма та юрать. Çакăн пек тусан шăтса тухнă кăшманăн пĕр пĕрчи те сая каймасть.

Анчах та çакна астумалла: кăшман лартмалли вырăн типĕрех çĕр пулсан, ун пек вырăна çурхи нӳр пĕтиччен кăшман вăрлăхне тӳрех акмалла, мĕншĕн тесен ун пек вырăн часах типсе каять. Кайран вара çавăн пек çĕрте уйăрса лартнă кăшмансем хăвăрт чĕрĕлеймеççĕ.

Тӳрех ана çине акассăн та 2—3 тĕп юнашар шăтса тухнисене, пăртак çитĕнсен уйăрса, сайра шăтнă вырăна куçарса лартас пулать. Çапла тусан, пĕр енчен вăрлăх сахалтарах кирлĕ, тепĕр енчен, кашни шăтса тухнă тĕп пĕр пек вырăн йышăнса ӳсет, пурте пĕр евĕрлĕ пулма пултараççĕ. Ана çинче шăтман вырăнсем юлмасан, кăшманăн тухăçлăхĕ те ытларах пулать.

Агроном А. АФАНАСЬЕВА.

Чкаловски районри «РОКК» колхоз кăçал çураки ĕçĕсене районра чи малтан вĕçлерĕ. УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: «РОКК» колхоз председателĕ И. Арланов юлташ.

А. Костин фото ӳкерчĕкĕ.

Кам ответлă-ши?

ВĂРНАР. Кадăшри Чкалов ячĕпе тăракан колхозри выльăх фермисенче ĕçлекенсем партипе правительство колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен йышăннă постановлени çинчен пĕрре çеç мар илтнĕ. Анчах выльăх пăхнăшăн, ытларах продукци илнĕшĕн мĕнле тӳлемеллине никам та лайăх пĕлмест. СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральнăй Комитечĕ йышăннă постановлени фермăри общежитинчех тăрать, анчах ун çинчен выльăх пăхакансене лайăххăн ăнлантарса пани çук. Ферма заведующийĕ Тимофей Чудаков та ĕне, сысна, сурăх, чăх-чĕп пăхакансене мĕнле майпа хушса тӳлемелли йĕрке çинчен питех лайăххăн ăнланса илмен. Вăл кашни ĕнерен район панă план тăрăх мĕн чухлĕ сĕт суса илмеллине те пăтраштарать, татăклă цифрăсене пĕлмест. Çавна пула ĕнтĕ кунта халĕ ĕç хăй тĕллĕнех пулса пырать, фермăра ĕçлекенсем хушшинче политикăллă-массăллă ĕçе никам та тумасть. Фермăри работниксем хушшинче социализмлă ăмăртăва сарса яман, нихăшĕ те хăйсем çине социализмлă обязательствăсем илмен. Доярка пулса кунта 3 çул ытла колхозница Ксения Ефремова ĕçленĕ, вăл хăй ĕçне лайăх пĕлсе çитнĕ. Колхозница Анастасия Глукова та виçĕ çул хушши пăру пăхса пурăнать, вăл та хăй ĕçне лайăх пĕлет. Сысна пăхакан Макар Димитриев кĕтӳç пулса ĕçленĕ, халĕ те çĕнĕ ĕçре тăрăшса ĕçлет. Анчах ăна никам та зоотехника кăтартнă пек ĕçлеме вĕрентмест, çавăнпа та унăн ĕçĕнче те çитменлĕхсем пур-ха. Хăшпĕрисем тата выльăхсене хĕрхенмеççĕ.

Колхоз руководителĕсем выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе хакламаççĕ, вĕсем фермăна чи лайăх колхозниксене, ĕçе юратса тăвакансене яма тăрăшман. Çитменнине тата колхоз правленийĕ фермăра ĕçлекенсем валли лайăх условисем туса паман. Çамрăк выльăхсем валли ăшă, ятарласа тунă çурт пĕрре те çук. Çавăнпа та ĕнтĕ кăçал кунта 7 сысна çури вилнĕ. Сысна çурисене, пăрусене фермăри работниксем пурăннă çĕртех усраççĕ, витинче те таса мар.

Партипе правительство колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен йышăннă постановлени фермăсен ĕçĕсене тĕпренех лайăхлатма, вĕсене пысăк продукци паракан тума май парать. Кадăшра вара колхоз руководителĕсем çакна урăхла ăнланнă. Выльăхсене çитерме уйăрса панă апата ытти çĕре яраççĕ. Кĕркунне фермăри выльăхсем валли фураж хăварсанах 45 центнер тырра урăх çĕре панă. Ĕнесене пăрулас умĕн лайăх апатсем кирлĕ, правлени фермăна панă утăна та лашасем валли илет. Вăл та çеç мар-ха. Колхоз правлени пур тырăпа та типтерлĕ усă курма тăрăшмасть. Выльăх апачĕсене çирĕплетсе пани çук. Сыснасене те тырра авăртмасăрах çитереççĕ.

Халĕ пĕр уйăх ытла ĕнтĕ ĕнесем типĕ улампах пурăнаççĕ. Силос та, выльăх кăшманĕ те, çĕрулми те памаççĕ вĕсене. Çав вăхăтрах колхозăн çĕрулми нумай. Тырра авăртса, улăма пĕçерсе çĕпрелетнĕ апат тума пулать. Вăл сĕткенлĕ те, паха та пулĕччĕ.

Кăçал фермăра план тăрăх пĕтĕм ĕнесенчен 21.000 литр сĕт суса илмелле. Халĕ пĕтĕмпе 5.676 литр çеç суса илнĕ. Государствăна 4567 литр сĕт памалла, халĕ 3184 литр çеç панă.

Çуллахи вăхăтра ĕнесене пăхма икĕ квартал вăрман илнĕ. Вăрманĕ ял хыçĕнчех, анчах выльăхсене пăхма халĕ те кĕтӳç тупаймаççĕ. Çулла чылай ĕнесем пăруламалла, çавăнпа вĕсене халĕ лайăх çитермелле. Ун çинчен те колхозра шутласа пăхмаççĕ. Ферма колхоз правленинчен инçех те мар, анчах кунта колхоз председателĕ Иванов, ВЛКСМ комитечĕн секретарĕ Петрова та сайра хутра çеç пулаççĕ.

Е. ЕФРЕМОВ.

Çĕнĕлĕхрен хăракансем

Пирĕн республикăра иртнĕ çултанпа çунтармалли торф хатĕрлес тĕлĕшпе ĕçлеççĕ. Вут-шанкă вырăнне торф çунтарни йӳне ларать. Çакна чылай предприятисемпе учрежденисен руководителĕсем ăнланса илесшĕн мар.

Паллах, «торфа-мĕне хатĕрличчен» хатĕрлесе хунă вут-шанкăна турттарса килсе çунтарасси питех те çăмăл япала. Çитменнине тата вут-шанкă çунтарасси йăлана кĕнĕ. Çавăнпа предприятисен руководителĕсен çĕнĕ «топливăпа» «аппаланас» килмест. Анчах тĕплĕнрех шутласа пăхсан, вутă вырăнне торф çунтарни тупăш кăна кӳрет, вăл йывăça перекетлеме, продукцин хăйне ларакан хакне йӳнетме май туса парать.

Хăшпĕр предприятисен руководителĕсем торфа чул вырăнне хураççĕ пулас. Вĕсен шучĕпе торф çунмасть иккен. Сăмахран, Шупашкарти коммуналлă мунча директорĕ, çунтарса пăхма торф турттарса пырсан, тĕлĕнсе тата хăраса ӳкнĕ. Торфăн пахалăхне пĕлнĕ-пĕлменех ăна йышăнман, çунтарса пăхтарман. Типографи директорĕ «торф çунтарма юрăхсăррине» палăртнă, унăн шучĕпе торф шăшлă япала иккен. Çак предприятисем çулталăк хушшинчех темиçе çĕршер кубометр вут-шанкă çунтарса пĕтереççĕ, çунтарасса та нормăран темиçе хут ытлашши çунтараççĕ.

Кăçалхи çул Ивановăри тата Шупашкарти кирпĕч завочĕсем кăна хăйсем валли нумай мар вăхăтлăха торф хатĕрленĕ. Хатĕрленĕ торф хăй вырăнĕнчех нумай юлнă.

Шупашкарти чылай предприятисемпе коммуналлă учрежденисем торф çунтарма пултараççĕ, ăна валли условисем пур. Хурансем торф çунтарма юрăхлă. 1935 çулта çак хурансене инженер-теплотехник пăхса тухса, вăл вут-шанкă вырăнне торф çине куçма заключени панă. Хурансене улăштарса çĕнетме е тӳрлетме укçа-тенкĕ кирлĕ мар.

Пирĕн патăрта торф çунмасть, е торфран шăрш тухать, вут-шанкăран хакла ларать, тени пачах тĕрĕс мар. Торф çунать, хулари предприятисем унпа анлăн усă курма пултараççĕ, усă курмалла та. Çĕнĕ япаларан хăрани кăна пĕтĕм ĕçе чăрмантарса тăрать.

К. АБРАМОВ.

Шупашкарти ĕççыннисем çĕнĕ заема пысăк çĕкленӳпе çыранса илеççĕ

Пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ çыранчĕç

СССР Совнаркомĕ Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) заемне кăларасси çинчен решени йышăннă ятпа виçĕмкун—июнĕн 2-мĕшĕнче — Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссариатĕнче ĕçлекен ялхуçалăх специалисчĕсен тата служащисен пухăвĕ пулчĕ. Пухура Енисеев юлташ çĕнĕ заем условийĕсем пирки каласа пачĕ.

Ун хыççăн Осанов, Беляев, Лебедева тата Гордеев юлташсем тухса каларĕç.

—Ку çĕнĕ заем хальхи вăхăтра пĕтĕм капиталистла çĕршывсенче вăйлăран та вăйлăн палкаса тăракан вăрçă вăхăтĕнче тухать. Эпир, Совет çĕршывĕнчи нумай нациллĕ халăхсем, аслă Сталин кăтартни тăрăх мирлĕ политикăна тытса пырса, хамăрăн çĕршыв оборонине тĕреклетсе пыратпăр. Çĕнĕ заема мĕнпур кăмăлтан ырлатăп, ăна эпĕ 1000 тенкĕлĕх çыранатăп,—терĕ Беляев юлташ.

Пуху пĕтнĕ хыççăн Çĕрĕç Халăх Комиссариатĕнче ĕçлекен ялхуçалăх специалисчĕсемпе служащисем тата технически работниксем ку заема уйăхри ĕçукçи чухлĕ, нумайĕшĕ уйăхри ĕçукçинчен ытларах çыранса илчĕç.

М. В.

Чăваш АССР Государство Издательствинчи работниксем ССР Союзĕн Совнаркомĕ Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) заемне кăларасси çинчен йышăннă постановленине пурте пĕрсаслă пулса хапăл туса йышăнчĕç. Малтанлăха итог тунă хыççăн издательствăри сотрудниксем пĕтĕмпе 20 пин тенкĕлĕх заем çыраннă. Вĕсем хушшинче Харлампьев художник 1225 тенкĕлĕх, Молостовкин 1200 т., Долгов 1200 т., Ильбеков 1200 т. тата ыттисем те çыранчĕç.

Н. ЮМ.

Государство банкĕнче ĕçлекенсем правительство çĕнĕ заем кăларма йышăннă постановленине радио тăрăх илтнĕ хыççăнах, çур сехет хушшинче 78 çын 43 пин тенкĕлĕх çыранчĕç.

Парти членĕн кандидачĕ Виноградов юлташ пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ — 550 тенкĕлĕх çыранса, çавăнтах 200 тенкĕ тӳлерĕ.

А. ВЕЧТОМОВ.

Пĕлтĕрхинчен 7734 пин тенкĕ ытларах

Чăваш республикинчи ĕççыннисем пĕр талăк хушшинче Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулти кăларăм) Заемне 16.737 пин тенкĕлĕх çыраннă. Вăл пĕлтĕрхи пĕр кун хушшинче сарăлнă хисеппе танлаштарсан, 7734 пин тенкĕ ытларах пулать.

Хĕрлĕ Чутай тата Калинински районсем иртнĕ çулти пĕтĕм виçепе танлаштарсан, чылай ирттерсе сарнă. Ку районсенче çĕнĕ заема çыранса илес ĕçе анлăн туса пынă вăхăтрах, заемшăн укçа пухассине те лайăх организациленĕ. Хĕрлĕ Чутай районĕнче пирвайхи кунрах, июнĕн 3-мĕшĕнче районри перекет кассине çĕнĕ заемшăн 110 пин тенкĕ укçа хывнă, 5 ялсовет тăрăх заема пур колхозниксемпе единоличниксем те çыранса илнĕ, çав вăхăтрах укçине парса татнă.

Заем сарас ĕç пĕтĕм республикипе политикăллă пысăк çĕкленӳпе пулса пырать. Çакă вăл совет халăхĕн мораллĕ-политикăллă пĕрлĕхĕ çирĕп пулнине, халăхăн патриотизмĕ хăватлине кăтартса парать.

Ф. МИРОНОВ.

Етĕрне—Çĕмĕрле тракт строительствинче

Çĕмĕрле ялĕнчен иртсенех пысăк çулăн икĕ енĕпе чул куписем выртнине куратăн. Унтан та инçе мар хăйăр турттаракансемпе çĕр чавакансем ĕçлеççĕ. Вĕсем катаранах курăнаççĕ. Вăрман ăшнелле кĕнĕ çемĕн вĕсем татах та ытларах та ытларах курăнма пуçлаççĕ.

Енер анчах ку çула тунă çĕрте ĕçлекенсем сахалтарах пулнă. Акă çакăнта, уйхир варринче, тĕрĕсрех каласан, пысăк уçланкăра шăпахчĕ, çул çинче йĕпе тăнă. Паян вăл çын шавĕпе тулчĕ, кунта хĕрӳллĕ ĕç пуçланчĕ. Шăп çак вырăнта Чăрăшкасри (Вăрнар р.) «11 лет Октября» колхоз членĕсем ĕçлеме тытăннă, вĕсем вунпĕрĕн, пурте çул хĕррипе канал авăтаççĕ. Пурте çамрăксем, вĕсем хастарлă ĕçе кӳлĕннĕ.

— Ĕçлеме аван,—теççĕ вĕсем.

«11 лет Октября» колхоз членĕсем çуменче «Апнер» колхоз членĕсем. Ĕçлеме вĕсем майăн 28-мĕшĕнче килнĕ. Чылай çĕр чавнă ĕнтĕ. Вĕсен участокĕ таçтанах тăсăлнă. Анчах вĕсемшĕн ку çителĕксĕр ха, вĕсем тата пысăкрах ĕçсем тума шутлаççĕ.

...Вăрман варринче хаваслă юрă янăрать. Вăл сасă таçтан катаранах илтĕнет. Илемлĕ юрă, ĕç юрри ку, ăна итлеме те аван.

— Калинински районтан килнĕскерсем, нумайăн вĕсем. Пирĕн районтан сахал-ха, çитес кунсенче ĕнтĕ нумайланать,—теççĕ Вăрнар районĕнчен килнĕ колхозниксем.

Каганович ячĕпе тăракан колхозран 6 çын килнĕ, вĕсем паянхипе улттăмĕш кун ĕçлеççĕ. Бригадир Семенов юлташ каланă тăрăх, бригада 130 кубометр ытла çĕр чавнă, ку ĕç енĕпе вĕсем çитес кунсенчех плана тултараççĕ. Ир пуçласа каçченех ĕç вĕрет.

— Çак енчен ĕç япăх вара: ĕçленине учета илмеççĕ, никам та килсе кăтартмасть, хамăр пĕлнĕ пек кăна ĕçлетпĕр,—терĕ Семенов юлташ.

«Социализм», «Смычка», «Броневик» тата ытти колхозсем те çулйĕр строительствине тухнă. «Броневик» колхозран 23 çын килнĕ. План тăрăх колхозăн 250 кубометр çĕр чавмалла, халĕ çуррине яхăн чавнă та ĕнтĕ. Бригада членĕсем хăйсене панă плана срокчен тултарассишĕн ырми-канми ĕçлеççĕ. Анчах вĕсен те чăрмав пур.

— Эпир ку таранччен чылай çĕр чаврăмăр, техникăллă правилăсене пĕлмесĕрех ĕçлетпĕр. Халĕ акă купаламалла çĕр çитмест, ăçтан илмеллине никам та килсе кăтартмасть,—каласа парать бригадир Иванов юлташ.—Хаçат-журналсем те курса вулаймастпăр. Кунта килнĕренпе хаçатсем курман. Уйрăмăнах кăнтăрлахи апат вăхăтĕнче ахалех ларса ирттеретпĕр.

Юнтаба ялсоветĕнчи «Смычка» тата Ямбахтинори «Партизан» колхозсенчен 15-шер çын ĕçлеççĕ, вĕсем майăн 29-мĕшĕнче килнĕ. Колхозниксем ăмăртăва сарсах пыраççĕ. Кашниех вĕсем строительство планне срокчен тултарассишĕн, ăмăртура мала тухассишĕн кĕрешеççĕ.

* * *

Етĕрнепе Çĕмĕрле çул строительствине ĕçлеме пыракансен хисепĕ кашни кунах хутшăнса пырать. Уйрăмăнах Калинински районран ытларах килеççĕ. Майăн 29-мĕшĕнче акă çĕр чавнă çĕрте ку районтан килнисем 163 çын ĕçленĕ. Вăрнар, Çĕмĕрле т. ыт. районсенчен сахал килнĕ. Партипе советăн асăннă районсенчи организацисем çулйĕр çинче ĕçлеме ĕç вăйĕ парас тĕлĕшпе калаçусем, канашлусем ирттерме çеç пăхаççĕ. Тĕрĕссипе каласан, Çĕмĕрле районĕнчи колхозсем Çĕмĕрле—Етĕрне тракт çинче майăн 29-мĕшĕнче ĕçлеменпе пĕрех. «Красноармеец» колхоз кăна çĕр чавма пуçланă. Çав вăхăтрах ку районăн çул тăвас тĕлĕшпе ытти районсенчен пысăкрах ĕçсем тумалла. План тăрăх унăн 2300 кубометр чул хатĕрлемелле, 8000 кубометр чула çул хĕррине турттармалла, 40 пин кубометр çĕр чавмалла, 7000 кубометр хăйăр турттармалла тата ыт. те. Паллах, çак пысăк ĕçсене вăхăтра пурнăçлас тесен, ĕç вăйĕ кирлĕ чухлĕ пулмалла, куллен тăрăшса ĕçлемелле. Çĕмĕрлесем халĕ те тимлĕн ĕçе тытăнман ха.

Строительствăра ĕçлекенсем хушшинче культмассăллă ĕçе япăх организациленĕ. Вăрнар, Калинински, Çĕмĕрле районĕсенчи колхозниксем ĕçлекен участоксенче хаçат-журналсем, шашка шахматсем тупма çук, палаткăсем те организацилемен. Кăнтăрлахи апат çинĕ вăхăтра ĕçлекенсем кану вăхăтне ахаль ларса ирттереççĕ.

— Ĕçлеме кăна аван, канма япăх. Епле пурнас-ха хаçат вуламасăр? Камăн тупса памалла-ши?—теççĕ «Смычка» колхоз членĕсем.

Çул çинче ĕçлекенсене валли столовăйсем, буфетсем, куçса çӳрекен ларексем организацилемелле. Паянхи куна суту-илӳ организацисем вăл енĕпе нимех те туман темелле. Чăнах та куçса çӳрекен ларек пур, вăл кашни кунах çул тăрăх, сăкăр, булкăсем, канфет, премĕксем, махоркăсем т. ыт. таварсем сутса çӳрет. Ку аван. Уншăн колхозниксем те савăнаççĕ. Анчах таварсен ассортименчĕ сахалтарах. Сăмахран, супăнь, сахăр, пулă, чăлханоскисем пачах çук. Столовăй нихăш вырăнта та организацилемен, буфетсем те çук. Çавна пула ĕçлекенсем çина шыв ĕçеççĕ, квас сутассине те йĕркелемен.

Çул çинче чылай ĕçе пĕр кăтартусăр, правилăсăр тăваççĕ. Мĕншĕн тесен кăтартса ĕçлеттерекенсем çук. 93—94—95-мĕш километрсенче десятник çӳрет. Вăл ниçта та вĕренмен, хăйĕн обязанноçĕ çинчен те пĕлмест. Тунă ĕçе йышăнма каласан, рулетка çукки çине ярать.

Технически руководство япăх пулнăран та ĕнтĕ тунă ĕçсене пăсса çĕнĕрен тутараççĕ. Кама кирлĕ кун пек пăтраштару?

Хар. ЛИСИН.

Колхозлă яла симĕслетер

ШĂХАСАН. Районра «Пионер тата «Комсомол» колхозсен кăçал шырлансене тӳрлетме 0,5 гектар çине 900 тĕп йывăç, 233 тĕп çырла йывăççисем лартмалла. Асăннă колхозсен председателĕсем Федоровпа Ефимов юлташсем çак ĕç çине çаврăнса та пăхмаççĕ.

«Герой» колхозăн ял хушшинче 2 çул ытла ишĕлсе аннă кĕпер япăхса ларать. Çакна колхоз руководителĕсем курсах тăраççĕ, анчах юсаттарма тăрăшмаççĕ.

В. НИКОНОРОВ.

ЭЛĔК. Янгорасри комсомолецсем яла симĕслетес тĕлĕшпе активлăн хутшăнса ĕçлерĕç. Вĕсем кашниех урамра, çырмара йывăççем лартрĕç. А. Александров — 45 тĕп, Ж. Федоров — 26 тĕп, А. Ильин — 15 тĕп йывăç лартнă. Колхозĕпе 290 тĕп тĕрлĕ йывăççем лартнă.

А. А.

СОВЕТСКОЕ. Кизуйри «1-ое Мая» колхозра колхозниксемпе колхозницăсем çурхи шыв çĕмĕрсе кайнă пĕвене юсарĕç.

Халĕ кашни кил 5—6 тĕп йывăç лартрĕç. Колхозĕпе 100 яхăн йăмра лартса хăварчĕç.

Колхоз пулă пĕви тума хатĕрленет. Ăна тунă çĕре кăçал 350 ĕçкунĕ ямалла.

З. НИКОЛАЕВ.

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Пуху протоколĕсене тĕрĕс çырмалла

ÇĔРПУ. Коммунистсен пухăвĕсенче тĕрлĕрен пысăк ыйтусем сӳтсе-яваççĕ. Кашни коммунист пухура активлăн тухса калаçса, умра тăракан ыйтусене пурнăçа кĕртме кирлĕ сĕнӳсем парса хăварать. Çавăнпа та пуху протоколĕсене тĕплĕн çырмалла, унсăрăн коммунистсем паракан сĕнӳсене пурнăçа кĕртнине тĕрĕслесе пĕлме çук. Чăвашсен зоотехникăллă опытнăй станцийĕнчи пуçламĕш парторганизацинче СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «Выранти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви туса кăларассине ӳстермелли мероприятисем çинчен» йышăннă постановленине сӳтсе явнă чухне протокола питех те çиелтен çырнă. Кашни коммунист сăмахне уйрăмăн çырса пыман. И. Федоровна К. Евдокимов юлташсен сăмахĕсене пĕрлештерсе лартнă.

Кун пек фактсене Çĕрпӳ районĕнчи ытти организацисенче те тĕл пулма пулать. Чăвашсен селекци станцийĕнчи парторганизацире те протокол çине пухура пулнă коммунистсен хушамачĕсене çырмаççĕ тата регистраци тунă списоксем те çук. Çавна пула коммунистсем пухува йĕркеллĕ çӳренине контроллесе тăма май килмест. Пĕр пухура В. Енцова юлташ тухса каланă. Вăл каланă сăмаха нимĕн ăнланмалла мар кĕскетсе: «В. Енцова 1940 çулта пахча-çимĕçсем çителĕксĕр туса илни çинчен каларĕ»,—тесе çырса хунă. Коммунистсен февралĕн 27-мĕшĕнче пулнă пухăвĕнче комсомол пуçламĕш организаци ĕçĕ çинчен отчет итленĕ. Комсомол организацийĕ юлашки вăхăтра начар ĕçлет. Çакна пуху протоколĕнчи уйрăм фактсене илсе çирĕплетсе пама пулать. «...Парти историне вĕренес тĕлĕшпе ĕçсем начар пыраççĕ. ГТО значокĕн нормисене парасси начар... Комсомолецсене обществăллă ĕçсем енĕпе активизацилесси (?!) çителĕклĕ пымасть...» Сăмах та çук, пуçламĕш парторганизаци комсомол организацине пулăшса тата ертсе пымалла. Анчах та кунта çакна курма çукха. Комсомол организаци ĕçĕ çинчен тунă отчета тĕплĕн сӳтсе явса решени йышăнман. Протоколра уйрăм пунктпа: «Организовать определенные интересные для молодежи кружки, коллективные чтения литературы, пьес», — тесе çырнă. Çакă и-ха ĕнтĕ комсомол организацине конкретлă ертсе пыни?

Селекци станцийĕ тырпулсен сорчĕсене сăнаса пĕлес тĕлĕшпе опытлă ĕçсем тăвать. Çак ĕçре, паллах ĕнтĕ, парторганизацин ролĕ пысăк. Пĕтĕм работниксене партипе правительство ялхуçалăх тĕлĕшпе йышăннă решенисене пурнăçа кĕртме мобилизацилемелле. ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен йышăннă постановленине пирĕн колхозсенче тулли кăмăлпа кĕтсе илчĕç. Ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерессишĕн кĕрешӳ сарăлса пырать. Селекци станцийĕнчи парторганизаци çак паллă решенирен хăйне валли нимĕнле вывод та туман. Ăна çак ыйтăва сӳтсе-явас тĕлĕшпе пулнă пухура çырнă протоколтан та лайăх туйса илме пулать. Протоколра: «...постановление ЦК ВКП(б) и СНК СССР одобрить, рекомендовать всем членам и кандидатам ВКП(б), членам ВЛКСМ и специалистам еще раз изучать, проработать индивидуально, а также предложить председателю рабочкома тов. Ефимову проработать на профсоюзном собрании...»,— тесе çырнă. Коммунистсем пухура тырпул тухăçне ӳстермелли мероприятисем çинчен калаçнах ĕнтĕ. Анчах уйрăм коммунистсен сĕнĕвĕсене пуху решенийĕ çине кĕртмен.

Примус горелкисем тăвакан заводри парторганизацинчи коммунистсен пĕр пухăвĕнче профсоюзăн заводри комитечĕн ĕçне сӳтсе-явнă. Пухура тухса калаçакансем заводра ĕç дисциплини начар пулнине, техникăна вĕренес ĕçе кирлĕ пек организацилеменнине, цехсенче вентиляцисем çуккине кăтартса панă. Пухура тухса калаçнă юлташсен сăмахĕсене тĕплĕн çырса пынă кунта. Анчах та решенире профсоюз организаци ĕçне лайăхлатмалли мероприятисене кăтартса паман, «Отчет завкома утвердить с указанием всех этих недостатков»,—тенипех иртсе кайнă.

Т. МАЙОРОВ.

Районри хаçатсен страницисенче

Политикăллă агитаци ĕçне куллен туса пымалла. Пуçламĕш парторганизацисен отчетпа суйлав пухăвĕсенче политикăллă агитаци ĕçне вăйлатасси çинчен нумай каланă. Анчах та Уйкас Кипекри тата Чуракассинчи агитколлективсем халĕ те начар ĕçлеççĕ. Агитаторсене валли хаçат-журналсем те çителĕксĕр. (Шăхасан—«**Вăйлă тырпулшăн**»).

Коммунистсем малта пыраççĕ. «Путь Ильича» колхозри пуçламĕш парторганизацинчи коммунистсем производствăра примерлă ĕçлеççĕ. ВКП(б) членĕн кандидачĕ Сучков юлташ хăйне панă ĕçе питĕ юратса пурнăçлать. Вăл ертсе пыракан бригада кăçалхи çуракине чи малтан вĕçлерĕ.

Злодеев юлташ — çамрăк бригадир, унăн ĕçре опыт сахал. Анчах та, ытти бригадăсемпе ăмăртса ĕçлесе,— унăн бригади çуракине ăнăçлăн вĕçлерĕ. Бригадăра ĕç дисциплини çирĕп. Иртнĕ çулта 10—15 колхозник ĕçе тухман пулсан, кăçал ĕçе тухман колхозниксем пачах çук. (Улатăр—«**Ленинский путь**»).

Протоколсене лайăх йĕркелемелле. Шмалакри пуçламĕш парторганизацинче пуху протоколĕсене лайăх йĕркелесси çине тимлĕн пăхмаççĕ. Пухура тухса каланă коммунистсен сăмахĕсене пăсса, нимĕн ăнланмалла мар туса çыраççĕ. Çапла акă, Лаврентьев юлташ сăмахне протокол çине: «Парторганизаци çитĕнĕвĕсем çинчен калать. Единоличниксем хушшинчи ĕçсем çинчен каласа парать», тесе çырнă. Лаврентьев юлташ пухура пĕрре те çапла каламан пулнă.

Парти кандидачĕсен Энтебери группинче те пуху протоколĕсене кирлĕ пек йĕркелемеççĕ. Çакăн пекех ытти пуçламĕш парторганизацисенче те протоколсем тирпейлĕ мар, решенисене конкретлă йышăнмаççĕ. (Елчĕк—«**Колхоз ялавĕ**»).

Лайăх ĕçлекен агитаторсем. Шăмăшри Водопьянов ячĕпе тăракан колхозра кашни бригадăра тата звенора агитаторсем ĕçлеççĕ. С. Павлов, Л. Николаева, В. Кириллов, Ф. Петров агитаторсем хăйсен ĕçне чĕререн юратаççĕ. Вĕсем партипе правительство йышăннă постановленисем çинчен колхозниксене куллен ăнлантарса параççĕ. Çураки вăхăтĕнче уйра куçса çӳрекен библиотекăсем 5 организациленĕ. (Шупашкар — «**Ленин çулĕпе**»).

Кадрсем çинчен

ЭЛЕК. Кадрсене суйласа илесси тата вĕсене ертсе пыракан ĕçсене вырнаçтарса тухасси пирĕн районра чылаях лайăхланчĕ. Парти райкомĕ кадрсене суйласа илсе, ĕçе вырнаçтарнă чухне вĕсемпе тĕплĕн паллашать, работник хăйне паракан ĕçре мĕнле ĕçлеме пултарнине тĕпчесе вĕренет.

Кадрсене çакăн пек суйласа илни парти райкомне работникăн лайăх енĕсене палăртма, работниксене мĕнле ĕçре усă курас ыйтăва тĕрĕс татса пама пулăшать.

Парти райкомĕн кадрсен отделĕ кадрсене суйласа илсе, вырнаçтарнă чухне хуçалăхăн юлса пыракан отраçлисем çине, вĕсене пултарулла кадрсемпе çирĕплетесси çине ытларах çаврăнса пăхнă. Юçкассинчи сельпо çулран-çулах государствăна убыток парса тăнă. Сельпо председателĕ пулса Степанов ĕçленĕ. Ăна ĕçрен хăтарса, унăн вырăнне ВКП(б) членне Алексеев юлташа суйланă. Алексеев юлташ ĕçре тĕрĕсленнĕ, пултарулла коммунист. Халĕ Алексеев юлташ хăйĕн ĕçне йĕркеллĕ, аван туса пырать. Хăйне шанса панă ĕçе тӳрре кăларма тăрăшать.

Юманлăхри колхоз ялхуçалăх ĕçĕсенче кашни çулах юлса пынă. Колхоз юлса пыни правлени председателĕ Антонов колхоза кирлĕ пек ертсе пыма пултарайманнинчен килнĕ. Колхоз руководствине çĕнетнĕ. Ун хыççăн колхоз районра малта пыракан колхозсенчен пĕри пулса тăчĕ.

Çакăн пек примерсене татах кăтартса пама пулать. 1941 çулти январь уйăхĕнчен пуçласа май уйăхне çитиччен ертсе пыракан ĕçе 45 çынна куçарнă. Вĕсем пурте тенĕ пекех хăйсене шанса панă ĕçсене лайăх туса пыраççĕ.

Ялхуçалăх кадрĕсен ĕçĕсене тĕрĕсленĕ май, вĕсен пĕлӳлĕхĕсене ӳстерессипе пулăшу кирлине шута илсе, парти райкомĕ ялхуçалăх кадрĕсемпе темиçе хутчен те семинарсем ирттернĕ. Çак ĕçе ялхуçалăх специалисчĕсене, агрономсемпе зоотехниксене сарлакан явăçтарнă.

Апрель тата май уйăхĕсенче бригадирсемпе икĕ хутчен семинар ирттернĕ. Семинарсенче çуракине хатĕрленесси çинчен сӳтсе-явнă. Колхоз счетоводчĕсен канашлăвĕнче партипе правительство колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен йышăннă постановленине сӳтсе-явнă.

Ф. ДАНИЛОВ.

Тавара ĕççыннисем патне вăхăтра çитермелле

Пирĕн республикăра суту-илӳ организацийĕсен таварçаврăнĕш планне йĕркеллĕ тултарса пыма пур условисем те çителĕклĕ. Апла пулин те Чăвашсоюз системи иккĕмĕш кварталти таварçаврăнĕш планне пачах çителĕксĕр тултарса пырать. Республикăри райсоюзсенчен çиччĕшĕ çеç иккĕмĕш квартал планне 50 процент ытларах тултарнă. Таварçаврăнĕш планне тултарас тĕлĕшпе уйрăмăнах Шăхасанпа Хĕрлĕ Чутай райсоюзĕсем начар ĕçлеççĕ, вĕсем иккĕмĕш квартал планне çуррине те тултарайман.

Паллах, таварçаврăнĕш планне йĕркеллĕ тултарса пыманни вăл—çак районсенчи потребсоюзсемпе сельпосенче ĕçлекен работниксем çаврăнăçусăр ĕçленинчен, хăйсене хушнă ĕçе тимлен туса пыма тăрăшманнинчен килнĕ. Çакна нумай фактсемпе çирĕплетсе пама пулать. 1941 çулти пĕрремĕш кварталтипе танлаштарса пăхсан, иккĕмĕш квартал пуçланнă тĕле райсоюзсен магазинĕсемпе лавкисенче сутăнмасăр юлнă таварсем 4.332 пин тенкĕлĕх ӳснĕ. Вăл шутра: çĕленĕ кĕпе-тумтирсем 475 пин тенкĕлĕх, хуçалăхра кирлĕ таварсем 375 пин тенкĕлĕх, галантерейнăй таварсем 426 пин тенкĕлĕх шутланаççĕ.

Чылай чухне суту-илӳ организацийĕсем тавар кӳрсе килнĕ чухне ĕççыннисене мĕнле таварсем ытларах кирлĕ пулассине тĕплĕн шута илмеççĕ. Нумаях пулмасть, Чăвашсоюзăн Канашри базинче ĕçлекен Алексеев юлташ кирлĕ мар таварсене 85.617 тенкĕлĕх кӳрсе килнĕ. Çав таварсем халĕ те базăрах выртаççĕ.

Çавăн пекех таварсене уйрăм районсемпе суту-илӳ предприятийĕсем тăрăх вырнаçтарнă чухне хăш районра мĕнле тавар ытларах ыйтнине шута илмеççĕ. Çавна пула вара, вырăнсенче час-часах таварсем ытлашши выртаççĕ, тепĕр çĕрте çитмеççĕ. Акă, Советски район центрĕнчи сельмагра çĕленĕ кĕпе-тумтирсем 15 пин тенкĕлĕх выртаççĕ. Çак сельмаграх 3.500 тенкĕ тăракан çĕнĕ пианино март уйăхĕнчен варах сутăнмасăр ларать. Çав вăхăтрах тепĕр районра çĕленĕ кĕпе-тумтирсем çителĕклĕ мар.

Райсоюзсем тавара ĕççыннисем патне вăхăтра çитерес тĕлĕшпе питĕ çаврăнусăр ĕçлеççĕ. Майăн 28-мĕш тĕлне Чăвашсоюзăн Канашри базинчен 2.200 пин тенкĕлĕх, Шупашкарти базăран 1.700 пин тенкĕлĕх илсе кайман. Çак базăсенче халĕ трикотажнăй таварсем 151 пин тенкĕлĕх, шорнăй изделисем 150 пин тенкĕлĕх, сахăр 132 тонна, урапа маçĕ 16 тонна, чӳрече кантăкĕсем 2 вагон, тĕрлĕрен савăт-сапасем 2,5 вагон, лампа трубисем 1 вагон, тăвар 900 тонна выртать.

Таварсене базăран вăхăтра илсе кайманнине урапа çулĕ начарри çине тата колхозсенче лаша паманни çине йăвантарма пăхаççĕ. Паллах, çакă вăл тĕп сăлтав мар. Çĕрпӳ райсоюзĕ Шупашкарти базăран 115 пин тенкĕлĕх, Шупашкар райсоюзĕ 94 пин тенкĕлĕх, Ишлей—82,2 пин тенкĕлĕх, Октябрьски—89,1 пин тенкĕлĕх, Куславкка—78 пин тенкĕлĕх тавар илсе каймаççĕ. Кусемсĕр пуçне иккĕмĕш кварталшăн Шупашкарти эрех заводĕнчен 6 миллион тенкĕлĕх эрех илсе кайман.

Çак таварсене ĕççыннисем патне вăхăтра çитерме пур майсем те пулнă. Кашни колхоз промышленность таварĕсене колхозниксем патне хăвăртрах çитерессишĕн тăрăшать. Анчах суту-илӳ организацийĕсем хăйсем колхозсемпе тачă çыхăнса ĕçлемен пирки çеç таварсене базăсенчен вăхăтра илсе каймаççĕ. Суту-илӳ работникĕсен колхоз правленисемпе тачăрах çыхăнса ĕçлени кирлĕ, çапла вара, базăсенче выртакан таварсене ĕççыннисем патне хăвăртрах çитерессине организацилес пулать.

Райсоюз магазинĕсенче кĕнекепе тата культаварсемпе суту-илӳ тăвас ĕçе кирлĕ пек организацилесе яман. Первомайски, Комсомольски, Октябрьски тата Ишлей районĕсенче çак таварсемпе суту-илӳ тăвассине пачах хакламаççĕ. Туханри сельпо работникĕсем (Первомайски р.) лавкасенче пулнă кĕнекесене пĕтĕмпех пуçтарса илсе райсоюз складне кайса пăрахнă. Райсоюзсенче литературăсемпе суту-илӳ тăвас ĕç çине тимлĕн çаврăнса пăхман пирки, апрелĕн пĕрремĕш тĕлне сутăнмасăр юлнă литературăсем 1057 пин тенке çитнĕ.

Сельпосенче кĕнекесемпе суту-илӳ тăвас ĕçе халех вăйлатни кирлĕ. Ку ĕçре халиччен пулса пынă çитменлĕхсене хăвăрт тӳрлетес пулать. Магазинсемпе лавкасенче тасалăхпа культурăлăх тĕп вырăнта пулмалла. Тавар илме пынă çынсемпе кăмăллă калаçни кирлĕ. Лавкара мĕнле таварсем тата вĕсен пахалăхĕ çинчен тавар илме пынă çынсене яланах каласа памалла.

Кăçалхи çул таварçаврăнĕш планне тултарма тата ирттерсе тултарма пур условисене те туса панă. ССР Союзĕн Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ 1941 çулти январĕн 9-мĕшĕнче йышăннă постановлени вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсемпе продовольстви çителĕклĕ таранах туса кăларма май пачĕ. Суту-илӳ работникĕсен задачи, çак постановление тĕп никĕсе хурса ĕçлени урлă, таварсен ассортименчĕсене куллен ӳстерсе пырасси пулать. Вĕсен кирлĕ таварсем туса кăларакан промышленноçсене сарса пыма конкретлăн пулăшса пымалла.

Вознесенский юлташ партин XVIII конференцинче 1940 çулăн ялхуçалăхлă итогĕсем тата 1941 çулта халăх хуçалăхне аталантармалли план çинчен каланă чухне таварçаврăнăшне пур майсемпе те сарса пырасси тата суту-илӳре бюрократла пăсăксене пĕтересси парти, совет тата суту-илӳ организацийĕсен малтанхи пекех кирлĕрен те кирлĕ задачи пулса тăрать,—терĕ.

Суту-илӳ организацийĕсен таварçаврăнĕш планне вăтамран илсе мар, планпа йышăннă тăрăх, кашни кварталти тата уйăхри плана тултарса пымалла. Çакна пур суту-илӳ организацийĕсенче те пурнăçа кĕртмелле.

Таварçаврăнĕшĕн иккĕмĕш квартал планне пур показательсем тăрăх та срокра тултарас пулать. Çакна пурнăçа кĕртме суту-илӳ работникĕсем хушшинче социализмлă ăмăртупа стахановла движенине анлăн сарса пымалла, илнĕ обязательствăсене пĕтĕмпех вăхăтра пурнăçлас пулать.

А. СУДАКОВ.

Чăвашпотребсоюз президиум председателĕн заместителĕ.

Кандидат группин ĕçĕсем

СЕНТЕР. Районра ВКП(б) кандидачĕсен групписем 7. Вăл шутран ВКП(б) кандидачĕсен Шупуçĕнчи группине кăçал çеç организациленĕ. Кандидатсен группин парторгĕ пулса ВКП(б) членĕ, «Броневик» колхоз председателĕ Н. Овчинников юлташ ĕçлет. Коммунистсен пухăвĕсене кунта йĕркеллĕ туса ирттереççĕ. Кашни коммунистăн партиллĕ поручени пур, вĕсене пурнăçласа пыраççĕ. Ялсоветне 3 колхоз кĕрет. Çураки вăхăтĕнче культурăллă-массăллă ĕçсене туса пыма, ака ĕçĕнче пулăшма ВКП(б) кандидатне Л. Яшмолкина юлташа «Коммунар» колхоз çумне çирĕплетнĕ. Вăл колхозниксене партипе правительствăн решенийĕсене ăнлантарса парать. Колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен партипе правительство йышăннă постановлени çинчен колхозниксене тĕплĕн ăнлантарса панă хыççăн, колхозниксем ĕçре нормăсене ытлашшипех тултарса ĕçленĕ. П. Михайлов 1 гектар вырăнне 1,60 гектар, А. Янгачева 1,59 гектар, П. Петрова 1,30 гектар сухаласа нормăсене ытлашшипех тултарнă. Н. Цветкова колхозница пĕр сменăра 3 гектар сӳреленĕ. С. Яковлев сеяльщик 6 гектар вырăнне 9 гектар акнă. Колхозниксем çакăн пек тăрăшса ĕçленине пула «Коммунар» колхоз çуракине пысăк пахалăхпа тата кĕске срокра вĕçлерĕ. Ку колхозри Г. Янгачев юлташ ертсе пыракан 2-мĕш бригада ака ĕçне 4 кунта вĕçленĕ.

Яшмолкина юлташ колхозра тата бригадăсенче стена хаçачĕсем кăларма пулăшать. Ака ĕçĕсем вăхăтĕнче бригадăсенче кашни 2 кунта пĕр номер стена хаçачĕ кăларса тăнă.

Н. Овчинников юлташ ертсе пыракан «Броневик» колхоз та çуракине 5 кун çурăра вĕçлерĕ. Колхозра халĕ пахча-çимĕç лартас ĕçсем пыраççĕ.

Иртнĕ кунсенче коммунистсен пухăвĕнче уборкăна хатĕрленесси çинчен сӳтсе-явнă. Колхозсем тырпулсене пухса кĕме хатĕрленме тытăнчĕç. «Коммунар» колхозăн жнейкăсем, молотилкăсем юсавлă, итем çинчи çӳп çапсене те тасатнă.

Коммунистсем хăйсен политикăллă пĕлӳне ӳстересех пыраççĕ. ВКП(б) кандидачĕ Л. Яшмолкина юлташ «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренсе тухнă. Вăл пуçламĕш шкул заведующийĕ пулса ĕçлет. Учитель ĕçĕнче паха ĕçсем тунине кура ăна Чăваш АССР Верховный Совечĕн Президиумĕ республикăн тава тивĕçлĕ учитель званине панă.

Кандидатсен группи йышăннă решенисем мĕнле пурнăçланса пынине тĕрĕслесех тăрать.

П. ЯРГУНЬКИН.

Шупашкарти ликеро-водочнăй заводра стахановла движени анлăн сарăлса пырать. ӲКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: стахановка Е. Беляшова юлташ производствăра. Вăл хăйĕн нормине яланах ытлашшипех тултарса пырать.

Г. КОСТИН фото-ӳкерчĕкĕ.

Государствăна çăм парса татнă

ШĂХАСАН. Ухман ялсоветне кĕрекен «Ямурза» тата Пайкилтри «Активист» колхозсем районра чи малтан государствăна çăм парса татрĕç. Кунсăр пуçне çак колхозсем ытлашши çăма государствăна 22 килограмм сутнă.

А. СОЛОВЬЕВ.

Моторсен вăрçи

Пысăкрах вырăн йышăнса тăракан пĕр вăрçă та унччен пулнă вăрçă копийĕ пулман, çавăн пекех ун хыççăнхи вăрçăсем те унтан урăхларах вăрçăсем пулнă. Урăхла пулма та пултараймасть ĕнтĕ вăл, мĕншĕн тесен наукăпа техника аталанса, çӳлелле хăпарса пынипе пĕрлех вăрçă техникипе искусстви те аталанса, улшăнса пырать.

«Анти Дюринг» кĕнекере Энгельс çапла çырнă: техника çĕнĕ пусăма çĕкленни кашни расра, ирĕксĕрлесе пекех, вăрçă ĕçĕсене улшăнусем кĕртсе пынă, вĕсене тĕпренех тепĕр майлă çаврса та янă. XX ĕмĕрти вăрçăсен историйĕ çак сăмахсем тĕрĕс пулнине ĕнентерӳллĕн кăтартса парать.

Техника тĕлĕшĕнчи çĕнĕ утăмсем, XX ĕмĕр пуçламĕшĕнче çапăçу формине хăйсене май ытларах улăштарнă утăмсем вĕсем магазиннăй винтовка тата, уйрăмах, пулемет пулнă. Ун чухне пулемет çапăçу хирĕнче пуçпулса тăма тытăннă. Империализмлă пĕрремĕш вăрçă тапхăрĕнче пулемет, окопсемпе тата пралуклă загражденисемпе пĕрле, парăнтарма çук пекех пысăк вăй пулса тăнă.

Пулеметсене хирĕç кĕрешме гаубицăсемпе йывăр артиллерине лайăхлатса пынипе пĕрлех самолетсем, танксем, транспорт тата ыттисем те аталанса ӳссе пынă, вĕсемпе пур çарсенче те анлăн усă курма пуçланă. Кĕрешӳн çак средствисен хакĕ акă мĕнре: вĕсем мотор пулăшнипе наступлени хăвăртлăхĕсене ӳстернĕ. Вăрçăра «камăн техники вăйлă та чаплă, камăн организованность, дисциплина тата чи лайăх машинăсем пур, çавă çиеле тухать»,—тенĕ Ленин 1914—1918 çулсенчи вăрçă опычĕсене анализ туса.

Вăрçă хыççăнхи çулсем чăннипех ĕнтĕ çарсене моторизациленĕ тата механизациленĕ çулсем пулнă. Мотор вăрçăн чи тĕрлĕ средствисене—авиацине, бронеавтомобильсене, хĕçпăшаллă мотоциклсене, пулеметовозсене, артиллери тракторĕсене, инженернăй войскăсен çулйĕрпе строительство машинисене, окопсемпе пусăсем алтмалли машинăсене, радиостанцисене, прожектор установкисене çуратса кăларнă. Кучухнехи империализмлă вăрçăна техникăпа экономика енчен илсе пăхсан, вăл, Вознесенский юлташ Пĕтĕм Союзри XVIII партконференцире хăйĕн докладĕнче каланă пек, моторсен вăрçи пулса тăрать.

Çарсен моторизацийĕпе механизацийĕ ӳснине пула пĕр салтак пуçне вăтам шутпа тивекен механически двигательсен мощноçĕ нумай хăпарнă. 1914—1918 çулсенчи вăрçă пĕтнĕ тĕле малта пыракан çарсенчи пĕр салтак пуçне тивекен механически двигательсен мощноçĕ 1,5—2 лаша вăйĕ чухлĕ пулнă. Империализмлă иккĕмĕш вăрçă тĕлне çак цифра 5—6 лаша вăйне çити ӳснĕ. Çакăн çумне сывлăш-çар вăйĕсенчи моторсен мощноçне те хушас пулсан, пĕр боец пуçне 10 лаша вăйĕнчен кая мар тивет.

Германия Польшăна хирĕç наступлени тунă вăхăтра Германи енчен операцисене 2.300 самолет, моторизованнăй 6 дивизи, йывăр танксен 5 дивизийĕпе çăмăл танксен 4 дивизийĕ хутшăннă, вĕсене хирĕç Польшăн 1.200 самолечĕпе мотомеханизированнăй пĕр бригади кĕрешнĕ.

Нимĕçсен операцийĕсене ăнăçлăн сарса пырас ĕçре авиаципе моторизованнăй вăйсем тĕп вырăн йышăнса тăнă. Пĕр-пĕринпе çыхăнса кĕрешсе, çак войскăсем Польша войскисене мĕнле те пулин позици çинче çирĕпленсе тăма та, противнике хирĕç çине тăрса çапăçмашкăн пĕрлешме те май паман. Поляксен тылĕсене тăлласа лартса, противник войскисене салатса ярса, пĕтере-пĕтере тăкса, Германи авиацийĕ мотомеханизированнăй чаçсене Польша территорийĕ çине шалалла хăвăрт кĕрсе пыма май панă. Авиаци мотомеханизированнăй чаçсемпе тачă çыхăнса тăнă, вĕсене çапăçура кирлĕ пулăшăва хăвăрт панă. Вăл поляксен оборонăра тăракан войскисен вутне хăй çине илсе пынă, çакăнпа вара мотомеханизированнăй чаçсене малалла кайма пулăшнă.

Авиаци Германи çарĕн пĕрремĕш эшелонĕ пулнă, вăл мотомеханизированнăй соединенисем валли çул уçса пынă. Мотомеханизированнăй соединенисем иккĕмĕш эшелон пулнă, вăл Польша çарне темиçе пая уйăрса пынă, виççĕмĕш эшелон валли—пехота валли çул уçса пынă.

Голландире, Бельгире тата Францире те Германи командованийĕ хăйĕн операцийĕсенче авиаципе, бронетанковăй соединенисемпе, моторизованнăй пехотăпа тата артиллерипе анлăн усă курнă. Сывлăшри десантсене анлăн ĕçе янă.

Германи енчен наступленине 5—6 пин танк хутшăннă, çакă вăл унта пĕр танксен моторĕсем кăна 2 миллиона яхăн лаша вăйĕ чухлĕ пулнине пĕлтерет. Кунта тата çакна шута илес пулать: танксен кашни дивизийĕн вооруженинче, 425—475 танксăр пуçне, тĕрлĕ йышши автомашинăсем 3.300 машина шутланаççĕ. Çапла ĕнтĕ, танксен пĕр дивизийĕнчи механически двигательсен мощноçĕ 500 пин лаша вăйне çитет.

Германи войскисем Маас юханшывĕ урлă çĕмĕрсе каçас тĕлĕшпе пуçланă операцисене, 60 пин мотоциклсăр пуçне, 45 пин автомашина хутшăннă, çав мотоциклсем те, Францири хаçатсем пĕлтернĕ тăрăх, Рейхенау генералăн мотомеханизированнăй группин составне кĕнĕ.

Событисем çакна кăтартса пачĕç: Голландине, Бельгине тата Францине хирĕç наступлени тунă чухне нимĕçсем Польшăри çапăçусенчи методсемпех усă курнă.

Франция çар енĕпе вăйсăр пулнин сăлтавĕсенчен пĕри—унăн авиаци промышленноçĕ начар ĕçленинче пулнă. Вăл самолетсем сахал туса кăларнă. Танксем туса кăларас ĕç ниме юрăхсăр начар пулнă.

Францири влаçра тăракан классем хăйсен ырлăхне наци интересĕсенчен çӳлерех хунă. Вĕсем çар техникине хакламан, Франци çарне чи çĕнĕ вооруженипе хĕçпăшаллантарассишĕн тăрăшман. Вăрçă пуçланнă хыççăн вара Франция хăйĕн противникĕнчен чылай вăйсăртарах пулни палăрнă. Унăн противникĕ вăрçă операцийĕсем пуçланиччен нумай малтанах çара, уйрăмăн илсен, ăна моторизацилес ĕçе вăйлатас тĕлĕшпе ĕçленĕ.

Франци журналисчĕ Андрэ Симон каланă тăрăх, вăрçă пуçланнă хыççăн иккĕмĕш уйăхра самолетсене вăрçăччен туса кăларнинчен те сахалрах туса кăларнă, самолетсем туса кăларасси 1940 çулта кăна вăрçăчченхи виçене çитнĕ. Францири промышленниксем çар самолечĕсене Америкăран туянассине хирĕç тăнă, мĕншĕн тесен вĕсем укçа-тенкĕ хăйсен аллинчен океан леш енне куçса каясран хăранă.

Германипе хăй хушшинче вăрçă пуçланнă тĕле Францин мĕнпур йышши самолетсем 9.000 самолет пулнă. Анчах та вĕсенчен виççĕмĕш пайĕ граждански самолетсем, вăрçă ĕçĕсенче усă курма юрăхсăр самолетсем пулнă. Стройра 4 пин самолетран ытла пулман, çитменнине вĕсенчен те нумайĕшĕ кивелнĕ йышши самолетсем пулнă.

Франци истребителĕсем çинчи моторсем самолетсене пысăк хăвăртлăхпа вĕçме пулăшайман. Бомбардировщиксен хăвăртлăхĕ те çителĕксĕр пулнă.

Франци авиацийĕ çапăçура питех те сахал вăй хурса ĕçленĕ. Çакăнпа пĕр вăхăтрах Франци войскисен Германи самолечĕсене хирĕç кĕрешме май пулман, мĕншĕн тесен зенитнăй артиллери çителĕксĕр пулнă. Çапла ĕнтĕ, истребительнăй авиаци вăйсăр тата зенитнăй артиллери хисепĕ пĕчĕккĕ пулнипе Германи авиацийĕ Франци самолечĕсене хăйсен аэродромĕсем çинчех пыра-пыра çĕмĕрнĕ.

Франци çарĕн моторизацийĕ вăйсăртарах пулни танксем çителĕксĕррипе те палăрнă. «Инфантри джорнэл» ятлă журнал шута илнĕ тăрăх, нимĕç танкĕсен хисепĕ Франци танкĕсен хисепĕнчен 3 хута яхăн пысăкрах пулнă. Паллах ĕнтĕ, çакăн пек условисенче Франци танкĕсемшĕн нимĕç танкĕсене хирĕç тăма йывăр пулнă.

Франци авиацийĕпе танкĕсен вăйĕ хисепĕпе пахалăх тĕлĕшпе противник вăйĕсенчен чылай каярах тăнă пулсан, Польша вара ку тĕлĕшрен татах та вăйсăртарах пулнă. Польша, Франция пекех, хăйĕн çарне моторизацилес ĕç çине кирлĕ пек тимлĕхпе пăхман.

Кучухнехи вăрçăра мотор мĕнле пысăк вырăн йышăнса тăнине хальхи вăхăтра Çурçĕр Африкăра сарăлса пыракан вăрçă операцийĕсем лайăх кăтартса параççĕ. Çурçĕр Африка çыранĕ çине нимĕçсем мотомеханизированнăй войскăсем илсе пынă, танксен экипажĕн пĕр пайне самолетсемпе илсе пынă. Çак вăхăт тĕлнеллех Францин Англи майлă çапăçакан де Голль генералĕн мотомеханизированнăй чаçĕсем Сахарăн иртсе тухма йывăр пайĕ урлă каçнă, 1.000 километрлă поход тунă хыççăн, Куфра оазисĕн районне пырса тухнă. Çак поход ĕнтĕ мотор пушхире çĕнтерсе илнине пĕтĕмĕшпех кăтартса пачĕ.

Çак фактсем пурте ĕнтĕ акă мĕн çинчен калаççĕ: ытти йышши войскăсемпе çыхăнса кĕрешекен бронетанковăй войскăсем вăрçă вăрçмалли хăватлă средство пулса тăраççĕ. Акă мĕншĕн ĕнтĕ вăрçă вăрçакан çĕршывсем, çавăн пекех США та, хальхи вăхăтра çĕнĕ конструкциллĕ самолетсене, танксене, тинĕс-çар карапĕсене калама çук нумай тăваççĕ.

США-ра, Германире, Англире, Францире, Италире тата Японире авиаци завочĕсем çĕршерĕн шутланаççĕ. Çак çĕршывсенче çĕнĕ заводсем тăваççĕ, киввисене çĕнĕ оборудованисемпе лайăхлатаççĕ, самолетсемпе моторсене татах та нумайрах туса кăларма тăрăшаççĕ.

Ютçĕршывсенчи хаçатсем пĕлтернĕ тăрăх, Германия уйăхра 2.300 самолет тата 4.000 мотор туса кăларать. Великобританипе США кашни уйăхрах 3.000 самолет тата 8.000 авиамотор туса кăлараççĕ. США авиапромышленноçĕ, Англи ыйтăвĕсене шута илсе, çулталăкра 50.000 самолет тата çывăхри икĕ çул хушшинче 80.000 мотор туса кăларма шутлать. Хальхи вăхăтра Англия, вăрçăчченхипе танлаштарсан, икĕ хут нумайрах самолетсем туса кăларать. Британи империйĕнче пур çĕрте те, уйрăмăн илсен Канадăра, самолетсем туса кăлараççĕ.

Вăрçă ĕçĕсен тинĕс çинчи театрĕсенче те моторсемпе ытларах та ытларах усă кураççĕ, çакна ăна суднăсем тăвасси нихăçанхинчен те пысăкрах хăвăртлăхсемпе сарăлса пыни кăтартса парать. «Уолл-стрит джорнэл» хаçат çапла пĕлтерет: США-ри суднăсем тăвакан промышленность кăçалхи февраль уйăхĕнче 3 судно, январь уйăхĕнче 7 судно туса кăларнă пулсан, март уйăхĕн пĕрремĕш çурри уйăхĕнче вара 8 судно туса кăларнă. Кăçалхи çул, план тăрăх, 100 судно ытла—пĕлтĕрхинчен икĕ хут нумайрах—туса кăлармалла. 1941 çулти мартăн 1-мĕш тĕлне Америкăри верфьсене 327 судно тума заказ панă, вĕсен пĕтĕм водоизмещенийĕ 1.690.328 регистровăй брутто-тонна пулмалла.

Моторсен конструкцийĕсене лайăхлатса пыраççĕ. Тĕнчери пĕрремĕш вăрçă пĕтнĕ тĕле двигательсен мощноçĕ 400 лаша вăйĕнчен ытла пулман. Хальхи вăрçă пуçламĕшĕ тĕлне 2.000 лаша вăйĕ чухлĕ мощноçлă моторсем те пулнă. Çапла вара, моторсен мощноçĕ 5 хут ӳснĕ,—акă мĕнтери ӳснĕ ĕнтĕ техника.

Çӳлĕ пусăмра тăракан техникăсăр пуçне моторсем нумай нефть тата тĕслĕ металсем ыйтаççĕ. Америкăри «Ворлд петролеум» журнал Фландрири çапăçусенче Германи авиацийĕ мĕн чухлĕ горючи расходланине шутласа кăларма хăтланса пăхнă. Çак операцисене Германи енчен 4.000 самолет хутшăннă, вĕсенчен кашниех куне пилĕкшер сехет вĕçнĕ тесе шутласа, журнал акă мĕн шутласа кăларнă: нимĕç авиацийĕ куне 6.000—8.000 тонна бензин расходланă, урăхла каласан, самолет пуçне вăтам шутпа 1,5—2-шер тонна пĕтернĕ. Танклă чаçсем те горючине нумай расходлаççĕ.

Конструкторсем çĕнĕ йышши самолетсем, татах та хăвăртрах, инçетерех, çӳлерех вĕçекен самолетсем тăвас тĕлĕшпе ывăнма пĕлмесĕр ĕçлеççĕ. Моторсен вăрçи ытларах та ытларах сарăлса пырать.

Çакă вăл, паллах ĕнтĕ, кучухнехи вăрçăри çынсен резервисен рольне пĕчĕклетмест. Тĕрлĕ йышши çапăçу средствисем туса хатĕрлес ĕç, çавăн пекех вĕсемпе фронтра усă курас ĕç валли отлично вĕрентсе хатĕрленĕ, квалификациллĕ çынсем кирлĕ. Юлашкинчен кĕрешӳ çитĕнĕвĕ мĕнле пулассине çын, хăйне шанса панă машинăна лайăх тыткалама пĕлекен çын татса парать.

С. БОРИСЕНКО.

1-мĕш рангри военинженер.

ЕВРОПĂРИ, АФРИКĂРИ ТАТА АЗИРИ ВĂРÇĂ

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ)

Англипе Германи хушшинчи фронтра — авиаци активлăхĕ палăрать. Июнĕн 2-мĕшĕнче тата ыран июнĕн 3-мĕшĕ тенĕ чух çĕрле, тенĕ Германи командованийĕн сводкинче, Германи авиацийĕ Англин хĕвелтухăçĕнчи çыранĕнче Англин вăйлă конвойпа пыракан суднисен караванĕсем çине пырса тапăннă. Çакăн чухне Англин 5 пароходне путарнă тата 5 суднине пысăк сиен тунă. Германи самолечĕсем Тайн ятлă юханшыв тинĕсе юхса кĕнĕ вырăнти тата Хамбер заливĕ хĕрринчи портсем çине бомбăсем пăрахнă.

Июнĕн 2-мĕшĕнче, тесе пĕлтерет Рейтер агентстви, Англин истребителĕсем Çурçĕр Франципе Ла-Манш проливĕ çинче разведкăллă вĕçевсем туса иртернĕ. Çак вĕçевре Англи самолечĕсем автотранспорт колоннисемпе аэродромсем тата торпеда катерĕсем çине атакăланă. Кусемсĕр пуçне, Англи авиацийĕ Рур облаçĕнчи промышленность объекчĕсем çине пырса тапăннă тата Берлин районĕсем çине бомбăсем пăрахнă.

Вăтаçĕр тинĕсĕн бассейнĕнче, Крит утравĕ çинче, Итали командованин сводкинче пĕлтернĕ тăрăх, вăрçă ĕçĕсем пĕтнĕ. Итали самолечĕсем, тесе пĕлтернĕ малалла сводкăра, Мальта утравĕ çинчи авиаци базисем çине бомбăсем пăрахнă.

Хĕвелтухăç Африкăра, Абиссинире, вăрçăн тĕп ĕçĕсем кӳлĕсен районĕнче, Аддис-Абебăран кăнтăр еннерех, сарăлса пыраççĕ. Содду районĕнче, Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Англи войскисем итальянецсен çар чаçне хупăрласа илнĕ.

Англин Çывăхри Хĕвелтухăçĕнчи сывлăш вăйĕсен командованийĕн сводкинче пĕлтернĕ тăрăх, Кăнтăр-Африка авиацийĕ Джимма районĕнче мототранспорт тата итальянецсен позицийĕсем çине бомбăсем пăрахнă тата пулеметсенчен пенĕ. Кусемсĕр пуçне итальянецсен Дебареке тата Чильга хушшинче пĕр çĕрелле пухăнса пыракан войскисемпе мототранспорчĕсем çине бомбăсем пăрахнă.

Июнĕн 3-мĕш. (ТАСС).

Иракри çĕнĕ правительство

ЛИОН, июнĕн 3-мĕш. (ТАСС). Гавас-Офи агентствин корреспонденчĕ Багдадран çапла пĕлтерет: Ирак премьер-министрĕ пулнă Джамиль Мадфаи çĕнĕ правительство туса йĕркеленĕ.

Кипр утравĕ çинчен хĕрарăмсемпе ачасене куçараççĕ

НЬЮ-ЙОРК, июнĕн 3-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствин корреспонденчĕ Никозирен (Кипр утравĕ) пĕлтернĕ тăрăх, утрав çинчи влаçсем Англи хĕрарăмĕсемпе ачасене Египета куçарма тытăннă. Вĕсем тĕнĕл держависем Кипр утравĕ çине пырса тапăнасса кĕтеççĕ. Кипр утравĕ çинче пурăнакансем утравăн шалти районĕсене куçса каяççĕ.

СОВЕТ СОЮЗĔ ТĂРĂХ

Финлянди посланникĕ г-н Ю. Паасикиви отзывной грамотăсем панă

Кăçалхи июнĕн 3-мĕшĕнче СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. И. Калинин юлташ Финляндин чрезвычайнăй посланникне тата полномочнăй министрне г. Ю. Паасикивине йышăннă. Паасикиви хăйĕн отзывной грамотисене панă. (ТАСС).

Словаки посланникĕ г-н Ю. Шимко Мускава килнĕ

Июнĕн 2-мĕшĕнче Мускава Словакин чрезвычайнăй посланникĕ тата полномочнăй министрĕ г-н Ю. Шимко килнĕ.

Белорусски вокзалта г-н Ю. Шимкона Наркоминделăн протокольнăй отделĕн заведующийĕ В. Н. Барков юлташ тата Словаки миссийĕн составĕ кĕтсе илнĕ. (ТАСС).

Семиволосăн чаплă рекорчĕ

КРИВОЙ РОГ, майăн 31-мĕш. (ТАСС). Паян иккĕмĕш сменăра чаплă бурщик Алексей Семиволос çĕнĕ рекорд тунă. Вăл сменăра 26 забой шăтарса тунă, нормăна 1750 процент тултарнă.

Нормăна 1923 процен тултарнă

СЕРГО (Ворошиловград облаçĕ), майăн 31-мĕш. (ТАСС). Паян Сталин ячĕпе тăракан шахтăри крепильщик Константин Яськин питех те чаплă çĕнĕ рекорд тунă, пĕр сменăри ĕç нормине 1923 процент тултарнă. Çак сменăрах паллă забойщик Петр Синятовский 183 тонна çĕркăмрăк касса кăларнă — нормăна 1496 процент тултарнă.

Москвичсен выигрышĕсем

ССР Союзĕн Оборонине тĕреклетмелли заемăн юлашки тиражĕ тăрăх выигрышсем тӳлеме пуçланă. Пирвайхи икĕ кун хушшинче Мускаври перекет кассисем ĕççыннисене 1.062 пин тенкĕлĕх 9 пин выигрыш тӳленĕ.

Перекет кассисен хулари управленийĕ кăçалхи 5 уйăх хушшинче тӳленĕ выигрышсен итогĕсене тунă. Государство заемĕсен облигацийĕсем тăрăх, Мускаври ĕççыннисем 52 миллион тенкĕ ытла доход илнĕ е вăл пĕлтĕр çак вăхăт хушшинче илнĕ суммăран 11 миллион тенкĕ нумайрах. (ТАСС).

В. И. Ленин сочиненийĕсен иккĕмĕш томне пичетлесе кăларнă

Ленинградра А. М. Горький ячĕпе тăракан «Печатный двор» типографийĕнче июнĕн 3-мĕшĕнче В. И. Ленин сочиненийĕсен тăваттăмĕш изданийĕн иккĕмĕш томне пичетлесе пĕтернĕ. Пурĕ 500 пин экземпляр пичетленĕ. Типографи КОГИЗ-ăн кĕнеке базине кашни кунах 20-шер пин кĕнеке парать.

Çакăнпа пĕр вăхăтрах В. И. Ленин сочиненийĕсен виççĕмĕш томне пичетлеме пуçланă. IV, V, VI-мĕш томсене пичете пама хатĕрлеççĕ. (ТАСС).

Паян ФЗО шкулĕсене вĕренме илмелли призыв пуçланать

Партипе правительство кăçал строительство ĕçне вĕрентмелли çĕнĕ ФЗО шкулĕсем уçма йышăннă. Пирĕн республикăра çĕнĕрен икĕ ФЗО шкулĕ уçмалла тунă. Вăл шкулсем иккĕшĕ те Шупашкар хулинче пулаççĕ. Çĕнĕрен уçăлакан ФЗО шкулĕсенче строительсем: электромонтерсем, каменщиксем, слесарьсем, плотниксем т. ыт. вĕрентсе хатĕрлемелле.

Июнĕн 5-мĕшĕнче колхозсенчи тата хуласенчи çамрăксене ФЗО шкулĕсене вĕренме илмелли призыв пуçланчĕ. Районри призыв комиссийĕсем колхозра тăрăшса ĕçленĕ çамрăксене ФЗО шкулĕсене вĕренме илме тытăнчĕç.

Хуласенчи тата колхозсенчи çамрăксем çĕнĕрен ФЗО шкулĕсем уçнине пысăк хаваслăхпа кĕтсе илчĕç. Вĕсем районри призыв комиссийĕсене малтанах заявленисем парса хунă. Çамрăксем промышленность предприятийĕсенче ĕçлеме квалификаци илме ĕмĕтленеççĕ, шкулта отличник пулма сăмах параççĕ.

Май уйăхĕнче Куславккари, Канашри тата Çĕмĕрлери ФЗО шкулĕсенчен çамрăксем пысăк квалификациллĕ рабочисем пулса вĕренсе тухрĕç. Халь çамрăк электромонтерсем, слесарьсем, тимĕрçсем, столярсем, рамщиксем производствăра хăйсем тĕллĕн ĕçлеме тытăнчĕç. Вĕсем нумайĕшĕ шкултан похвальнăй грамотăпа вĕренсе тухнă. Производствăра ĕç тухăçлăхне ӳстерсе тата туса кăларакан продукци пахалăхне лайăхлатса пыраççĕ.

Çĕмĕрлери тата Куславккари ФЗО шкулĕсем иккĕмĕш хут вĕренме илме тытăнаççĕ. Районри призыв комиссийĕсем çав шкулсене çĕнĕрен вĕренме илеççĕ. Кунсăр пуçне Шупашкарта уçăлакан ФЗО шкулĕсене 350 çын тата çĕршыври ытти хуласенчи шкулсене виçĕ пин çын ытла илмелле.

Районри призыв комиссийĕсем умĕнче пысăк задачăсем тăраççĕ. Вĕсен колхозра лайăх ĕçленĕ, çирĕп сывлăхлă çамрăксене вĕренме илме тăрăшмалла. ФЗО шкулĕсене вĕренме илмелли çинчен кăларнă инструкцине тĕплĕн пăхăнса ĕçлени кирлĕ. Иртнĕ призыв вăхăтĕнче хăшпĕр районсенче çав инструкцине пăснисем те пулнă. Вĕсем çул çитмен ачасене шкулсене вĕренме илнĕ. Шкултан çавăн пек ачасене каялла яма тивнĕ. Çавăнпа та хальхи призыв вăхăтĕнче иртнĕ призывра пулнă çитменлĕхсене хисепе илсе ĕçлес пулать. Çĕнĕрен уçăлакан шкулсене 16 çул çурă тултарнă тата 17 çул çурăран иртмен çамрăксене илмелле.

Шупашкарта уçăлакан çĕнĕ ФЗО шкулĕсем валли уйăрнă çуртйĕрсем вĕренекенсене кĕтсе илме хатĕр мар-ха. Çитес кунсенче çав çуртйĕрсене пур енчен те хатĕрлесе çитермелле.

Пирĕн республикăран ытти хуласенчи ФЗО шкулĕсене вĕренме илнĕ çамрăксене ăсатса яма та халех хатĕрлени кирлĕ. Сывлăха сыхлав Халăх Комиссариачĕн çамрăксене вырăна çитиччен ăсатма кайма чи лайăх медицина работникĕсене уйăрмалла.

Çĕнĕрен уçăлакан ФЗО шкулĕсенче занятисем июлĕн 1-мĕшĕнче пуçланаççĕ. Партипе комсомол организацийĕсен занятисене вăхăтра пуçлассишĕн кĕрешмелле.

П. ПАВЛОВ.

ФУТБОЛ

„Спартак" çĕнтерчĕ

Çăмăр çусах тăрать. «Медик» стадионĕ пылчăклă. Хăшпĕр вырăнта мяча тапма та питĕ кансĕр. Çанталăк йĕпе-сапа пулин те, июнĕн 3-мĕшĕнче Шупашкарти «Спартак» тата «Динамо» спорт обществисен пĕрремĕш командисем футбол вăййипе хулари малти вырăна тухассишĕн ăмăртса вылярĕç. «Динамо» команди кăçал пĕлтĕрхи пек мар, унта «Строитель» обществин Шупашкарти командинчи, Улатăрти «Динамо» командинчи чи лайăх футболистсем тăраççĕ. Платунов, Бурцов, Горбунков тата ыттисем республикăри паллă футболистсен шутĕнче тăраççĕ. Тĕрĕссипе каласан, «Динамо» команди кăçал футбол вăййипе республикăра мала тухмалли тата кубок илмелли шанчăклă командăсенчен пĕри. Футбол вăййине куракансем динамовецсем яланах çĕнтерессе шанаççĕ. Ку тĕрĕс ĕнтĕ. «Динамо» команди çĕнтерессе шанмаллисем нумай.

Шупашкарти «Спартак» командинчи футболистсем—çамрăкскерсем. Арсеев, Тодянов, Козырский, Ратижевский, Пустынин, Матвеев тата ыттисем иртнĕ çулта çамрăксен командинче вылянă. Çамрăксемпе çирĕплетнĕ команда иртнĕ вăйăра хăй футбол вăййин тактикипе техники тĕлĕшĕнчен «Динамо» командинчен чылай малта тăнине кăтартса пачĕ. Спартаковецсем, вăйă пуçлансанах, динамовецсен алăкĕ умĕнче выляма тытăнчĕç. Вĕсем пĕрремĕш таймра хăйсен противникне канăç памарĕç. Анчах та вăйă нимĕн результатсăр пĕтрĕ. Паллах, кунта пылчăк нумай чăрмантарчĕ.

Иккĕмĕш таймра вăйă тата интереслă пулчĕ. «Спартак» футболисчĕсем хăйсен техникипе тата тактикипе «Динамо» командин защитине çĕмĕрсе тăкрĕç. Вăйă пуçлансан 15 минутăранах динамовецсен алăкне мяч тапса кĕртрĕç. Гол! Вăйă центртан пуçланать. «Динамо» команди нимĕн системăсăр вылять. Нападенире вылякансем те защитăна куçрĕç. Анчах, çапла туни те, вĕсене нимĕн те пулăшмарĕ. «Спартак» командин нападенийĕнче вылякансем каллех тепĕр мяч тапса кĕртрĕç. Вăйă 2:0 шутпа спартаковецсем çĕнтернипе вĕçленчĕ. Çапла ĕнтĕ, кăçал та спартаковецсем Шупашкарта малти вырăна тухасси пирки нимĕн иккĕленмелли те çук.

Çĕнтерекен командăра уйрăмах Арсеев, Тодянов, Блинов, Матвеев, Зефиров, Козырский, Енчиков, Ратижевский футболистсем лайăх вылянине палăртмалла.

Вăйă интереслă тата йĕркене пăсмасăр иртрĕ.

„Серп и молот" колхоз членĕсем чĕксе каланине сӳтсе-яврĕç

КУКЕÇ. Колхозлă ял куллене ӳссе пынă май колхозниксен культурăлăхĕ те хăвăрт аталанса пырать. Акă, илĕпĕр Абаш ялне. Кунта ĕлĕк чиркӳ пулнă вырăнта халĕ вăтам шкул çурчĕ илемлĕн курăнса ларать. Унта пурĕ 337 ача вĕренет. Кунтах тата акушерски пункт, ветпункт, почта уйрăмĕ пур.

«Крахмал» колхозри колхозниксен килĕнче 30 килте радио ĕçлет. Промартель çамрăксене вылямa спорт площадки туса панă. Кунта çамрăксем ГТО нормине пама вĕренеççĕ. Паянхи куна 15 çын ГТО пĕрремĕш сыпăк нормине панă.

Шемшерти «Серп и молот» колхоз членĕсен пуçарăвĕ тăрăх Абаш ялсоветĕнчи колхозниксем яла илемлетес тĕлĕшпе хĕрӳллĕ ĕçе тытăнчĕç. Çырмасене шыв çурса каясран чарма, кашни колхозникех 5—10-шер йывăç лартма пулчĕç. Колхозри килçуртсене, урамсене, килкартисене яланах таса тытса тăма йышăнчĕç. Хăмкăла, таракансене пĕтерес тесе дезинфекци тутарма йышăнчĕç.

Колхозниксем тĕрлĕ ыйтусем тăрăх докладсем, лекцисем итлесшĕн. Анчах кунти врачсем, агрономсем колхозниксене интереслентерекен ыйтусем тăрăх докладсем туса парассине йĕркелемен-ха.

О. МОРОЗОВА.

ВКП(б) райкомĕн инструкторĕ.

Тăрăшса вĕренме сăмах параççĕ

КУКЕÇ. Шупашкар районĕнчи колхоз çамрăкĕсем çĕнĕрен уçăлакан ФЗО шкулĕсене вĕренме кайма, пысăк квалификациллĕ рабочисем пулма тăрăшаççĕ. Районри призыв комиссине çамрăксем йышлăн заявленисем пама тытăнчĕç. Вĕсем пурте ФЗО шкулне вĕренме илме ыйтаççĕ.

Абаш ялсоветĕнчен çичĕ çын заявлени панă. Вĕсенчен нумайĕшĕ колхозра тăрăшса ĕçленĕ.

«Трудовик» колхозран П. Владимиров, В. Васильев, А. Митрофанов юлташсем заявленисем панă. Вĕсем хăйсене шкула илме ыйтаççĕ, унта тăрăшса вĕренме сăмах параççĕ.

Паян районри призыв комиссийĕ хăйĕн ĕçне тытăнчĕ. Çамрăксен кĕтнĕ кунĕ çитрĕ. Колхоз правленисен ФЗО шкулĕсене вĕренме яма тивĕçлĕ çамрăксене уйăрмалла.

О. М.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ЧЕБОКСАРСКАЯ
МЕЖРАЙБАЗА ЧУВАШПОТРЕБСОЮЗА
ДОВОДИТ до СВЕДЕНИЯ
ВСЕХ ПРЕДСЕДАТЕЛЕЙ
РАЙПОТРЕБСОЮЗОВ, СЕЛЬПО, ЧТО
ДЛЯ ТОРГОВЛИ
В ОРГАНИЗУЕМЫХ
ЛЕТНИХ ЯРМАРКАХ

Межрайбазой товары будут отпускаться на комиссионных началах.

Не реализованные в ярмарках товары базой будут приняты обратно в течении 5 дней по закрытии ярмарки.

Дирекция.

2—1

ВНИМАНИЮ ГРАЖДАН!
В УНИВЕРМАГЕ № 4
ЧЕБТОРГА
(по улице Карла Маркса)
ИМЕЮТСЯ
В БОЛЬШОМ ВЫБОРЕ
И АССОРТИМЕНТЕ
галантерейные товары,
ювелирные изделия,
игрушки детские мягкие—
изделия Московской
промкооперации.
МАГАЗИН ИМЕЕТ
В ЛЮБОМ
КОЛИЧЕСТВЕ
радио-фото-товары,
ПОРТРЕТЫ ВОЖДЕЙ.

Домохозяйки имеют возможность приобрести дубовые бочки и кадки разных размеров, умывальники и другие хозтовары.

В МАГАЗИН ПОСТУПИЛИ:
письменные и канцелярские столы, шкафы, стулья, гардеробы, комоды, диваны, зеркала и никелированные
КРОВАТИ
московских изделий.

Вновь поступили к сезону:
ГОЛОВНЫЕ УБОРЫ:
кепи, фуражки разных фасонов, панамы и соломенные брили.

По желанию покупателей, громоздкие вещи могут быть доставлены на дом покупателя.

2—1 ДИРЕКЦИЯ.

Радиокомитет уполномоченнăйĕсене, радиоузелсен заведующийĕсене, коллективлăн усă куракан эфирлă радиоустановкăсем тытакансене, радиона ушкăнпа пухăнса итлессине йĕркелекен массовик-организаторсене тата

пур радиоитлекенсене те пĕлсе тăма

Чăваш АССР Совнаркомĕ çумĕнчи Радиокомитет передачисен «Красная Чувашия» тата «Чăваш Коммуни» хаçатсенче кăçалхи майăн 11-мĕшĕнче пичетлесе кăларнă сеткинче июнĕн 5-мĕшĕнчен пуçласа çакăн пек улшăнусем пулаççĕ.

Ирхинехи передачăсем вырăнне малашне куллен вырăнти вăхăтпа 12 сехет те 45 минутăра «Юлашки хыпарсен» кăнтăрлахи кăларăмне параççĕ. Ку передачăна çав вăхăтра кăнтăрлахи перерыв тăвакан рабочисемпе служащисем тата колхозниксем валли параççĕ.

Радиона ушкăнпа пухăнса итлессине йĕркелекен массовик-организаторсем тата «Юлашки хыпарсен» редакцийĕн корреспонденчĕсем валли кашни эрнере шăматкун вырăнти вăхăтпа 18 сехет те 45 минутăра радиосеминар пулать.

Июнĕн 10-мĕшĕнчен пуçласа Чăвашрадиокомитетăн паллăрах передачисен программине «Чăваш Коммуни» хаçатра пичетлеме тытăнаççĕ.

Чăваш АССР Совнаркомĕ çумĕнчи Радиокомитет.

ЧĂВАШСЕН
МУЗЫКАЛЬНĂЙ УЧИЛИЩИНЕ
1941—42-мĕш ВĔРЕНӲ ÇУЛĔНЧЕ СТУДЕНТСЕНЕ
ЙЫШĂНАÇÇĔ.

ВĔРЕНМЕ ÇАК ОТДЕЛЕНИСЕНЕ ИЛЕÇÇĔ:

1. Вокальнăй, 2. Фортепианнăй, Оркестровăй—мĕнпур инструментсем тăрăх тата 4. Музыкально-педагогически -хор специальноçĕ тăрăх.

Заявленисене августăн 15-мĕшчен йышăнаççĕ.

Приемнăй испытанисем августăн 20-мĕшĕнче пуçланаççĕ.

Шупашкарта мар, урăх хулара пурăнакансен - вĕсем заявлени панă пулсан—испытани тытма музыкальнăй училищĕрен испытание килме чĕнсе янă извещени илнĕ хыççăн тин килмелле.

Музыкальнăй училищĕне ССР Союзĕн гражданĕсене пурне те—15 çултан пуçласа 25 çула çитиччен илеççĕ, образовани туллимар вăтам шкулăн 7-мĕш класĕнчен вĕренсе тухни чухлĕ пулмалла. Вĕренме кĕрекенсене вăтам шкулăн 7-мĕш класс программи тăрăх çак предметсемпе испытани тытгараççĕ: вырăс чĕлхи тата тăван чĕлхе, арифметика тата алгебра—устно тата письменно, геометри, географи, СССР Конституцийĕ тата СССР историйĕ—устно.

Кунсăр пуçне хăлха мĕнле илтнине тата ритмичноçе тĕрĕслеççĕ.

Туллимар вăтам шкултан пур предметсемпе те отлично вĕренсе тухнисене общеобразовательнăй дисциплинăсем тăрăх испытани тыттармаççĕ.

Заявленисемпе пĕрле çакăн пек документсем ямалла: 1) Вĕренни çинчен, 2) Хăçан çурални çинчен, 3) Медицински справка, 4) Икĕ фотокарточка.

Испытание килекенсем валли общежити пур. Заявленисемпе документсемпе пĕрле утмăл пуслăх почта марки хурса çак адреспе ямалла: г. Чебоксары, ул. Чувашская, дом № 1, Муз. училище.

ДИРЕКЦИ.

2—1

КАЗАНСКИЙ
ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ
ИМЕНИ КУЙБЫШЕВА
ОБ'ЯВЛЯЕТ ПРИЕМ СТУДЕНТОВ НА 1941—42 УЧЕБНЫЙ ГОД.

Институт готовит высококвалифицированных экономистов-финансистов для работы в финансовых органах и спецбанках (Промбанк, Комбанк, Торгбанк и Сельхозбанк).

Все поступающие подвергаются приемным экзаменам по математике, географии, истории народов СССР, русскому языку и литературе.

Отличники зачисляются без экзаменов.

Прием заявлений производится с 20 июня по 31 июля.

Приемные экзамены с 1 по 20 августа.

Студенты обеспечиваются общежитиями.

При институте имеется столовая, радиоузел и звуковое кино.

На государственную стипендию зачисляются отличники средней школы и лица, выдержавшие 3 приемных экзамена на отлично и один—на хорошо.

С заявлениями и справками обращайтесь по адресу: Казань, ул. Карла Маркса, д. № 43, тел. № 1—95.

Подробный справочник высылается по первому требованию.

?—2 ДИРЕКЦИЯ.

Ĕççыннисен жалобисене вăхăтра пăхса тухмалла

Ĕççыннисен жалобисене вăхăтра тата тĕрĕс татса пани—социализмлă законлăха çирĕплетмелли условисенчен пĕри пулса тăрать.

Апла пулин те пирĕн районсенчи, хуласенчи, ялсенчи советсен исполкомĕсенче ĕççыннисен жалобисене татса парас ĕç çине бюрократла тата формально пăхнисем те пур-ха. Районсенчи, хуласенчи тата ялсенчи советсен исполкомĕсем ĕççыннисен жалобисене пăхса тухса татса парасси çине час-часах çиелтен пăхаççĕ, жалоба паракансемпе е тата ĕçре кирлĕ ытти çынсемпе калаçса ĕçе тĕплĕн пĕлмеççĕ. Жалобăна пăхса тухма исполком ларăвне тăратаççĕ, унта вара ĕçе тĕплĕн пĕлмесĕрех решени йышăнаççĕ. Жалобăсене çакнашкал çиелтен пăхни районсенчи тата ялсенчи советсен исполкомĕсенче те час-часах пулкалать. Жалобăсене çиелтен пăхнă чух совет законĕсене пăснисем, жалоба паракансен прависене хĕснисем пулаççĕ. Çавăн пирки те ĕнтĕ районсенчи, ялсенчи советсен органĕсемпе суту-илӳ организацийĕсен ĕçĕсем пирки пирĕн республикăри Наркоматсене, учрежденисене сахал мар жалобăсем килеççĕ. Вăл жалобăсене пăхса тухнă чух мĕн курăнать-ха? Вырăнсенче пăхса панă жалобăсенчен тĕрĕс татса пани питĕ сахал. Акă, Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн приемнăйне килнĕ жалобăсенчен нумайăшне вырăнсенчи советсем, колхоз правленийĕсем пăхнă чух совет законĕсене пăсни курăнать. Кун пирки çĕршер факт илсе кăтартма пулать.

Шашкарти (Сĕнтĕр р.) 15 çулхи М. П. Петрова хĕрачан 1939—40 вĕренӳ çулĕнче шкулта 5-мĕш класра вĕренмелле пулнă. Амăшĕ вилнĕ пирки малалла вĕренме пултарайман. Сĕнтĕр райсовечĕн административлă комиссийĕ таçтан шухăшласа кăларнă постановлени тăрăх «Ялсенчи ачасене 5—10-мĕш классенче обязательно вĕрентмелле» тесе, М. Петрова хĕрачан ашшĕне (ачине шкула яманшăн) 75 тенкĕ штрафланă. М. Петровăн ашшĕ хутла пĕлмен пирки Петрова хăех райсовет исполкомне заявлени çырса панă. Унта вăл 5 эрне хушши вĕренме çӳреме мĕншĕн пултарайманнин сăлтавĕсене кăтартса, штрафран хăтарма ыйтнă. Сĕнтĕр райсовечĕн исполкомĕ ку жалоба тăрăх ĕçе лайăхрах пĕлсе вырăнта тĕпчесе татса парас вырăнне, 1941 çулти февралĕн 21-мĕшĕнче исполком ларăвĕнче пăхса тухма палăртать. Паллах, ĕçе тĕплĕн пĕлмесĕр йышăннă решенире тĕрĕсмарлăх та, бюрократизм та туллиех. Штрафран «ниепле те» хăтарма çуккине çакнашкал сăлтавпа формальнă: «Мария Петровăн ашшĕ çине штраф хунипе нимĕнле ĕç те çук, çавăнпа та отказать» тенĕ. Паллах, кунашкал решенине улăштармасăр тата Петрова ыйтуне татса памасăр хăварма май çук. Ку решение улăштарма тесе Верховный Совет Президиумĕ 1941 çулти мартăн 11-мĕшĕнчех Сĕнтĕр райсовет исполкомне хушса янăччĕ, анчах паян кунччченех ку ыйтăва райсовет исполкомĕ пăхса тухман-ха.

Акă тата Сĕнтĕрвăрри райсовечĕн исполкомĕ «Осоавиахим» колхоз правленийĕн ĕçне формальнă, чунсăр тата законсене пĕлмесĕр пăхнипе темиçе уйăх хушшинче те татса паманнине мĕнле ăнланмалла? «Осоавиахим» колхоз правленийĕ Железнов колхозникĕ Мăн Маклашкинăри колхозран Пĕчĕк Маклашкинăри колхоза куçарас пирки райсовет исполкомне ыйту тăратнă. Çак ыйтăва исполком 8 уйăх тытса усрасан та тĕрĕс татса парайман. Вара Чăваш АССР Верховный Совечĕн Президиумĕ çеç тĕрĕс татса панă.

Акă тата гражданăсен пурлăх прависене райсовет исполкомĕ уççăнах пăснине кăтартакан тепĕр факт: Красноармейск ялĕнчи А. Е. Шаронова гражданка вилнĕ хыççăн, унăн килĕнче кинĕ Н. Т. Шаронова икĕ ачипе юлнă. Н. Т. Шаронова 10 çул ытла ĕнтĕ çак хуçалăхра пурăннă. Анчах, Октябрьски райсовет исполкомĕ хăйĕн президиумĕн ларăвĕнче А. Е. Шаронова хуçалăхне хуçасăр килçурт тесе йышăннă, çавăнпа унăн кинне Н. Т. Шароновăна икĕ ачипе ку хуçалăхран хăваласа кăлармалла тесе йышăннă.

Ĕççыннисен жалобисем çине çиелтен тата чунсăр пăхнă фактсем ытти райсоветсен исполкомĕсенче те сахал мар. Çĕрпӳ райсовет исполкомĕ жалобăсемпе мĕнле ĕçлесе пынине кăçалхи март уйăхĕнче тĕрĕсленĕ чухне çаксене тупса палăртнă: 1940 çулта пынă жалобăсенчен мартăн 15-мĕш тĕлне 12 жалобăна пăхса тухмасăр вырттарнă. Вăл шутра Хыркасси колхозĕнчи кладовщик колхозăн тулă çăнăхне вăрлани çинчен çырнă жалоба 1940 çулти июнь уйăхĕнченпе выртнă. Çавнашкалах «Сталинцы» колхозра пулнă йĕркесĕрлĕхсем çинчен панă тепĕр жалоба пăхмасăр выртнă. Райсовет исполкомĕн отделĕсенче жалобăсене учета илмесĕр хăшне-пĕрне çухатнă. Районри финанс отделĕнче Афанасьев, Архипов тата ыттисем те гражданăсен жалобисене çухатнă. Райçĕрĕç пайĕнче Игнатьев зоотехник аллинче иртнĕ çулхи июнь уйăхĕнче пынă 3 жалоба пăхмасăр выртнă.

Ялхуçалăх налогĕ пирки тата государствăна ялхуçалăх продукчĕсене тăратас пирки исполкома пынă жалобăсенчен çуррине çеç пăхса тухса татса панă. Ку ĕнтĕ партипе правительство пĕр-пĕр мероприяти ирттерес пирки (ялхуçалăх налогне пухас, ялхуçалăх продукчĕсене государствăна тăратас пирки) кăларнă законсене пăсни уççăнах курăнать. Çавнашкалах, жалобăсем çине тимлĕн пăхса вĕсене кашнине уйрăм тĕплĕн пĕлсе, вăхăтра тата тĕрĕс татса пама кирлине астутарать.

Жалобăсене ялсоветсенче мĕнле татса пани çине райсоветсен исполкомĕсем çителĕклĕ пăхманнине палăртмалла. Нумайĕш ялсоветсенче жалобăсене учета илессине организацилемен. Шуртавăш ялсоветĕнче жалобăсене кĕнеке çине çырса учета илмеççĕ, вăхăтра пăхса тухмаççĕ. Çавнашкал çитменлĕхсене райсовет исполкомĕ тĕрĕслесе тăмасть. Жалобăсене пăхса тухас ĕçсем ялсоветсенче тата райсовет исполкомĕн отделĕсенче мĕнле пыни çинчен райсовет исполком ларăвĕнче 1941 çулта пĕрре те отчет итлемен.

Чăваш АССР Верховный Совечĕн Президиумĕ Çĕрпӳ райсовет исполком председателĕн Петров юлташăн отчетне итленĕ хыççăн, çӳлте асăннă çитменлĕхсене асăрхаттарса, вĕсене чи çывăх вăхăтрах пĕтерме хушнă. Жалобăсене хулари, районри тата ялсенчи исполкомсенче вăхăтра тата тĕрĕс татса панине асăрхаса тĕрĕслесе тăма хушнă.

ВКП(б) XVIII конференцийĕ йышăннă решенисене пурнăçласа пынă май районсенчи, хуласенчи тата ялсенчи советсен исполкомĕсен хăйсен ĕçĕсене тĕпренех улăштарса çĕнетмелле. Советсен ĕççыннисен жалобисене вăхăтра пăхса тухас ĕçсенче çитменлĕхсене тĕппипех пĕтермелле.

И. С. МИЛИНДЕЕВ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин — 0—23.

НТ 2484. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ № 293, Ф. 6. 58 84 п. л.